

İSTİKLAL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilal!
Kahraman ırkıma bir gül... Ne bu şiddet, bu celal?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helal...
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklal.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam taşarım.

Garb'ın afakını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
"Medeniyet!" dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma sakın.
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın...
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri "toprak!" diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehid oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da, bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Canı, cananı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlahi şudur ancak emeli:
Değmesin ma'bedimin göğsüne namahrem eli.
Bu ezanlar ki şehadetleri dinin temeli
Ebedi, yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerihamdan, İlahi, boşanıp karlı yaşım,
Fışkırır ruh-i mücerred gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek arşa değer, belki, başım.

Dalgalar sen de şafaklar gibi ey şanlı hilal!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helal.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlal:
Hakkıdır, hür yaşamış, bayrağımın hürriyet;
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklal!

Mehmet Akif ERSOY

11. SAYI

Haziran • Temmuz • Ağustos
YAZ 2019

DÖRT MEVSİM EDEBİYAT

**Turhal Milli Eğitim Müdürlüğü
Adına İmtiyaz Sahibi ve Genel
Yayın Yönetmeni**
Mehmet YILDIZ
İlçe Milli Eğitim Müdürü

Yazı İşleri Müdürü
Aziz DURGUN
Şube Müdürü

Yayın Kurulu
Mehmet YILDIZ
Zübeyde ANDIÇ
Güven ZORLU
Veysel KILIÇGİL
Filiz YAVUZ
Abdurrahman ALKAN
Abdullah ÇÖMEZ

Kapak
Elif KÜÇÜK COŞKUN

ISSN
2548-0219

Yönetim Yeri
Turhal İlçe Milli Eğitim
Müdürlüğü Kaymakamlık
Konağı, Zemin Kat
TURHAL/TOKAT

İletişim
Tel: 0356 275 36 00
Faks : 0356 275 25 76
dortmevsimedebyat@gmail.com
mehmetyildiz060@gmail.com

Baskı
Bizim Büro Matbaacılık
Büyük Sanayi 1. Caddesi.
Sedef Sokak. No:7/1
İskitler/ANKARA
Telefon: 0312 341 51 56

Para ile Satılmaz
“Dört Mevsim Edebiyat” adı
anılarak alıntı yapılabilir
“Dört Mevsim Edebiyat” Dergisi
Tokat/Turhal İlçe Milli Eğitim
Müdürlüğü Yayınıdır

İÇİNDEKİLER

- 3 SUNU • Mehmet YILDIZ
- 4 ÖZLEDİĞİMDE SENİ • Arif AY
- 5 KIRMIZI BÜLTEN • Mehmet YILDIZ
- 7 AZ KALDI • Seyfettin GELEKÇİ
- 8 GÖRESİM GELDİ • Mustafa KAYA
- 9 BİR SEBEPLE DÜŞTÜM YOLA • Ahmet Selim GÜL
- 10 HAYAT, ŞİİR VE ÇİLE • Arif AY
- 12 GÜLLÜ TEYZENİN "PÜRÜRÜM"LERİ • Abdurrahman
ALKAN
- 14 BAKIP ÇIKMA HİKÂYESİ • Güven ZORLU
- 18 HALİME HANIM VE KIZLARI • Ayşegül SEZEK
- 22 DR. AHMET SÜHEYL ÜÇER İLE SÖYLEŞİ • Filiz YAVUZ
- 32 ÇİZGİ • Ayşe KILIÇGİL
- 33 İLK AYRILIK • Abdullah ÇÖMEZ
- 36 YAS • İsmail ÇAKMAK
- 38 SAKLI ACILAR • Dilan TUYGUN
- 40 SELAM VAR GÜMRAH BAKIŞLI DAĞLARDAN •
Ramazan YILDIZ
- 41 ARŞTA BİR KADINA NOTLAR • Salih ÖZTÜRK
- 42 HASAN OĞLU ALİ DESTANI • Furkan İNAN
- 44 BİR YALNIZLIĞIN HİKÂYESİ • Gülüzar KILINÇ
- 45 GECENİN ŞİİR TUTKUSU • Enes Ali ALTINTAŞ
- 46 OLMAZSA SEVGİMİZ • Dilara BOZDEMİR
- 47 EĞİTİM-MİŞ • M. Mustafa ERDAL

SUNU

Değerli dostlar,

2016 yılının kış sayısıyla başladığımız yaygın hayatımız 11.sayı ile devam ediyor. Dergi çıkarma düşüncesi tartışılırken derginin yanında bir takım kültürel ve sanatsal faaliyetler de yapılmasını kararlaştırmıştık. İşte bunlardan ilki olarak Turhal'daki lise öğrencileri arasında Dört Mevsim Edebiyat Dergisi şiir, hikaye ve deneme yarışması yaptık. DEĞERLERİMİZ konulu yarışmanın amacı öğrencilerimizi yazmaya teşvik edip, yazma alışkanlığı kazanmaya yönlendirmek ve toplum hayatımızdaki bazı değerlere dikkat çekmekti. Titiz ve özverili bir çalışma ile gerçekleştirdiğimiz yarışmaya ciddi bir katılım olmuş ve yapılan değerlendirme neticesinde her üç alanın birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncüleri tespit edilmiştir. 24 Nisan 2019 tarihinde de Dört Mevsim Edebiyat Dergisi şiir, hikaye ve deneme yarışması ödül töreni ile şiir ve müzik dinletisi programı gerçekleştirdik. Bu programın hazırlanmasında, gerçekleştirilmesinde emeği geçen çalışma arkadaşlarıma teşekkür ediyorum. Ayrıca bu yarışmaya katılan tüm öğrencilerimizi tebrik ediyorum. Her yarışmada olduğu gibi zorunlu olarak bir sıralama yaptık. Bu sıralamada şiir, hikaye ve deneme alanlarında birinciliğe layık görülen eserleri sizlere sunuyoruz. Bu çalışmamızın öğrencilerimizi yazma konusunda teşcii edeceğine inanıyoruz. Bu arada buna benzer çalışmalarımızın devam edeceğini de sizinle paylaşmak isterim.

Değerli dostlar,

Bu sayımıza Arif AY üstadımızın bir şiiri ile başlıyoruz. Yine kendisinin bir yazısı da dergimizde yer alıyor. Bu güzel şiir ve yazı için ve özellikle dergimize verdiği destekten dolayı kendilerine teşekkür ediyorum. Bundan sonraki sayılarda da bu desteğini bekliyorum. Ardından şiirleriyle Mehmet YILDIZ, Seyfettin GELEKÇİ, Mustafa KAYA, Ahmet Selim GÜL, Ramazan YILDIZ, Salih ÖZTÜRK ve Furkan İNAN;

Hikayeleriyle Abdurrahman ALKAN, Güven ZORLU, Ayşegül SEZEK, Abdullah ÇÖMEZ, İsmail ÇAKMAK, Dilan TUYGUN;

Denemeleriyle Gülizar KILINÇ, Enes Ali ALTINTAŞ ve daha önce de eğitim içerikli yazılarını paylaştığımız M. Mustafa ERDAL yer alıyor.

Hayatı okumak için ...

Kendimizi Okumak için ...

Yeni bir "Mevsim" in güzelliğinde buluşmak üzere

Mehmet YILDIZ

ÖZLEDİĞİMDE SENİ

Arif AY

acılar büyütür
hüzünler olgunlaştırır
sen hangi leylasın
sağların ıpıssız
omuzlarından dökülür
dalga dalga heyecan
halka halka semah

senin yüzündür sabah
kuşları toplar gibi gökyüzü
sofralar kurarsın
bir tay çevikliğinde
kapımı çalan rüzgârsın

karanlığı sevenler
varsın tanımasınlar bizi
her sabah tebessümle doğar güneş
evvel ve âhir muştusu
birden inen yağmurlar gibi
kalbime yolcu ederim
özlediğimde seni

KIRMIZI BÜLTEN

Mehmet YILDIZ

Gül kırmızı
kan kırmızı
kırmızı bültenler alarmlar sirenler
kırmızı hatlar döşenir kulaktan kulağa
öter elektronik kapılar döner kameralar
her köşede siyah gözlüklü adamlar
ve ARANIYOR! ilanları tüm billboardlarda
hava alanlarında limanlarda gümrük kapılarında
aranyor aleni ne varsa
ne varsa apaçık olan

Her şeyden habersiz uyandım başlayan güne
selam verdim doğan güneşe uçan kuşa esen yele
türküler yaktım açan güle
yağan yağmura akan sele
her gece mehtabı bekledim teraslarda balkonlarda
hayaller kurdum ortopedik koltuklarda
her duadan önce sinekkaydı tıraşım
boynumuzda ipek kravatım
ve ecnebi işi makosenlerim vardı ayaklarımda

Oysa bugün okuldan gelmeyecek çocuklar
babalar eve dönmeyecek işten
boşa beklemesin anneler
ne yapsam çare yok
suçlusuyum tüm günahların ve çekilmiş tüm ahların

Haydi arayın içimde sakladığım gurbeti
kendime bile açmadığım sırlarımı
adressiz kurşunlara hedef sevdalarımı
açıklarımı arayan gözler
heybemi karıştıran eller
hayıflanın boşa çıkan umutlarınıza

Ben yalnız kendi başımın belasıyım
ben eski zaman ashabıyım zamane pazarlarında
cebimde geçersiz akçeler
hangi bahardan kaldım ben
böyle narin böyle içli böyle masum
bütün kışlar abandı üstüme
daha çiçek daha çağla daha acemi
birden kuruttu sensörler
ve kayda geçti kameralar

Arandım Hava alanlarında Limanlarda gümrük kapılarında
arandım ceplerimden adın yazılı müsveddeler çıktı
heybemde üç beş kitap bir tesbih oltu işi
arandım çakısız ve çakmaksızdım
bir ton azar işittim
ve okundum yüzümden gözümden parmak izimden
okundum titreyen ellerimden
utandım ve terledim
alnımdan dökülen damlaları da kayda geçtiler

Ben iktidarım zindanlarım var
ben hükümdarım darağaçlarım var
cellatlarım var uğrumda ölecek kullarım
her değerliyi satın alacak pullarım var
elma kokusu uyuttu çocukları halepçede
uyuttu anneleri babaları kardeşleri
uyudu dünya uyudu dostlar
boynuna tasma takıldı üryan babaların
ebu gureybin duvarları utandı da
utanmadı çağdaş dünya
mısır ehamlarından çılgınlık yükselir hala
hala askıda can verir filistin
kudüsten bir hakimül harameyn geçer
geçer mekkeden medineden limuzinler
yedi boynuzlu oteller yağar darul islama
yedi kollu şamdan yanar odalarda
ve anadolu
ve anadolu bir gözü firat bir gözü dicle
ağlar ağlar arzı mev'uda

Gül kırmızı
Kan kırmızı
Kırmızı bültenler alarmlar sirenler
Kırmızı hatlar döşenir kulaktan kulağa
Öter elektronik kapılar döner kameralar
Her köşede siyah gözlüklü adamlar
Ve ARANIYOR! ilanları tüm billboardlarda
Hava alanlarında limanlarda gümrük kapılarında
ARANIYOR Zulme Başkaldıran Kim Varsa

AZ KALDI

Seyfettin GELEKÇİ

Kavga ile geçip gitti ömrümüz
Arkamızda bahar ile yaz kaldı
Balık gibi oynar iken göllerde
Beri yanda ördek ile kaz kaldı

Yediğimiz hurma idi nar idi
Sevdiğimiz ela gözlü yar idi
Her mecliste bir yerimiz var idi
O yerlerde iki karış toz kaldı

Avazımız dört bir yanı tutardı
Kuvvetimiz her bir şeye yeterdi
Dağı taşı parçalayıp yutardı
Devran döndü pazu gitti, poz kaldı

Turna gibi gece gündüz çağlardık
Sevda ile nice yürek dağlardık
Kravatı sekiz türlü bağlardık
Şimdi ise boynumuzda bez kaldı

Yokuşları kesmez oldu gözümüz
Yedi yerde mola verdi dizimiz
Oğlan kıza kâr etmedi sözümüz
Yüzümüzde her damladan iz kaldı

Seyfettin'im âdemoğlu unuttur
Ölmem diye kendisini avuttur
Lakin ecel kollarında uyutur
Anlarsın ki kabristana az kaldı

GÖRESİM GELDİ

Mustafa KAYA

Ayrılık girse de birkaç araya,
Günleri kısaya sayasım geldi
Demini aldıkça sevda karaya,
Döndü sevdiceğim, göresim geldi.

Saçların dalgası yüzümde çile,
Zülfünde asıldım düştüm bin kere,
Kadife sesinin emrinde köle,
Kaldır sevdiceğim, göresim geldi.

Kirpiğin ok oldu, ol kaşların yay,
Tenine denk değil şol gökteki ay,
Noktadır benlerin gerdanında say,
Bindir sevdiceğim, göresim geldi.

Adına ad verdim gurbet tayını,
Ayırdım lebinden dudak payını,
Kokuna tat verdim içtim çayını,
Doldur sevdiceğim göresim geldi.

De ki ismi, ruhu delidir,
Cevri bana değil, seher yelidir,
Üç çocuğun rahmi ince belidir,
Kuldur sevdiceğim, göresim geldi.

BİR SEBEPLE DÜŞTÜM YOLA

Ahmet Selim GÜL

Ben bir sebeple yaratıldım
dünya bir sebeple düştü yola
önce birkaç ağaç, birkaç hayvan, birkaç insan
toprak ve gümrah ırmaklardı akarken gördüğüm
büyücüler, falcılar, simyacılar
ifritlerin ayini başlayınca ayağa kalkan
erkek fahişeler yoktu,
şimdi; ateşgedelerin ateşi körükleniyor
kirlilik sınırını aşan kentlerin ışıklarında
varoşlarında kanla besleniyor delikanlılar
nirvanaya eriyorlar evlerin damında.

Tan yeri ağarırken gökdelenler arasından
mezbeleliklerin kıyısından geçerek, bataklıklardan
yürürüm yıldırımlar kentinde
anamın duasına tutunarak yüreğimle
köşklere, saraylara uğramadan
uzlete çekilmiş bir dervişin gözlerinde
yürürüm kırk gece
yürürüm bir an gibi
bin bir parçaya bölünmüş zaman gibi

Gündönümü;
rahmet iniyor gökten
Duha suresi yükseliyorken semaya
çile dolduran bir derviş gibi
eyvallah diyerek düştüm yola...

Bir sebeple yaratıldı dünya
ben bir sebeple düştüm yola...

HAYAT, ŞİİR VE ÇİLE

Arif AY

Şairleri geleceğe taşıyan, onları “sahife-i âlemde bakî” kılan, bütün şiirlerinden ziyade, bir ya da birkaç şiidir. Sözelimi aklıma ilk gelenler: Yahya Kemal’in “Sessiz Gemi”, “Vuslat”, Cenap Şehabettin’in “Elhân-ı Şita”, Ahmet Haşim’in “Merdiven”, “Karanfil”, Ziya Osman Saba’nın “Sebil ve Güvercinler”, Ahmet Hamdi Tanpınar’ın “Bursa’da Zaman”, Faruk Nafiz Çamlıbel’in “Han Duvarları”, Nazım Hikmet’in “Şeyh Bedreddin Destanı”, Cahit Sıtkı Tarancı’nın “Otuz Beş Yaş”, Bedri Rahmi Eyüboğlu’nun “Karadut”, Arif Nihat Asya’nın “Bayrak”, “Fetih Marşı”, Ahmet Muhip Dıranas’ın “Fahriye Abla”, “Serenat”, Orhan Veli’nin “İstanbul’u Dinliyorum”, Cahit Külebi’nin “Hikâye”, Attila İlhan’ın “Ben Sana Mecburum”, Behçet Necatigil’in “Gizi Sevda”, “Solgun Bir Gül Oluyor Dokununca”, Fazıl Hüsni Dağlarca’nın “Ağır Hasta”, Sezai Karakoç’un “Monna Rosa”, “Sürgün Ülkeden Başkentler Başkentine...” listeyi uzatmak mümkün.

Bu örneklerden hareketle Necip Fazıl’ın şiirlerini topladığı “Çile” kitabına baktığımızda, belleklerde yer etmiş şu şiirleri sayabiliriz: “Kaldırımlar”, “Çile”, “Sakarya Türküsü”, “Beklenen”, “Bekleyen”, “Otel Odaları”, “Zindandan Mehmet’e Mektup”, “Şarkımız”, “Bu Yağmur”...

Belleklerde yer eden bu şiirlerin ortak özellikleri nelerdir? Bu şiirlerin öteki şiirlerden daha güçlü oluşu mu? Hayır, aksine bu şiirlerden bazıları estetik bakımdan zayıf sayılabilecek şiirlerdir. Peki, nedir o halde bu şiirleri zamana karşı dayanıklı kılan özellik?

Her şeyden önce, bu şiirlerde, şairin hayatının doğrudan ve bütün içtenliğiyle şiirde yer almasıdır. Cemal Süreya’nın “Şairin hayatı şiire dahildir.” sözü, tam da bunu ifade eder. Oysa, bütün şiirlerde bunu görmek imkansız.

Şiir, birebir, şairin hayat tecrübesinden, yaşadıklarından, algılarından, zihni ve ruhi gelgitlerinden doğuyorsa ve bu doğuş günlük dilin anlam alanını genişletiyorsa, ona yeni çağrışımlar kazandırıyor, ahenkli bir söz olarak ortaya konuyorsa, ancak o zaman kalıcı olur, belleklerde yerini alır. Şeyh Galip’in deyişiyle, “kelamın can bulmasıdır” bu. Ya da Homeros’un dediği gibi o artık “kanatlı sözdür.”

Bu tespitlerin ışığında, Necip Fazıl’ın yukarıda adlarını andığım şiirlerine baktığımızda, söz konusu özellikleri sahip olduklarını görebiliriz. Örneğin “Kaldırımlar” şiiri, varoluşunu sorgulayan insanın korkularını, vehimlerini, yalnızlığını bir çılgına dönüştürdüğü bir şiidir.

Kaldırımlar, çilekeş yalnızların annesi:

Kaldırımlar, içimde yaşamış bir insandır.

Kaldırımlar, duyulur, ses kesilice sesi;

Kaldırımlar, içimde kıvrılan bir lisandır.

"Çile" şiiri, özelde şairin, genelde insanın, hamlıktan olgunluğa doğru yolculuğunun tüm aşamalarında, tefekkür ve ruh hallerini imler. Behçet Necatigil'in, "Gurbet", "Hasret", "Hikmet" olarak adlandırdığı bu üç aşamayı hissettirir bize.

...

Bu nasıl bir dünya hikâyesi zor;
Mekânı bir satır, zamanı vehim
Bütün bir kâinat muşamba dekor,
Bütün bir insanlık yalana teslim

...

Ne yalanlarda var, ne hakikatta ,
Gözümü yumdukça gördüğüm nakış.
Boşuna gezmişim, yok tabiatta,
İçimdeki kadar iniş ve çıkış.

...

Diz çök ey zorlu nefis, önümde diz çök!
Heybem hayat dolu, deste ve yumak.
Sen, bütün dalların birleştiği kök;
Biricik meselem, Sonsuza varmak...

Şair, Sakarya türküsü'nde uygarlık coğrafyasında gezdirir bizi. Suyun akışındaki doğallıkla buluştuğu tarih ile insanı. Çünkü şair, bu uygarlığı içselleştirmiştir bütün ruhunda. Onun bir ferdidir. Ona dıştan bakmaz, onu Yahya Kemal'de olduğu gibi malzeme, bir dekor olarak görmez, onun bütün ruhuyla ve bilinciyle yaşar.

İnsan bu, su misali, kıvrım kıvrım akar ya;
Bir yanda akan benim, öbür yanda Sakarya.

Necip Fazıl, akıl ve ruh ikilisini birbiri içinde mecederek mistik bir derinlik kazandırır şiirlerine. Bu mistik tutum, Necip Fazıl'da bilgi toplamı olmaktan ziyade onun tüm hayat evrelerini içine alan fikir, ruh ve aksiyon belgesidir. O, bu yaşanmışlık belgesini Türkçenin ahengi ile buluşturarak ölümsüzleştirir.

GÜLLÜ TEYZENİN "PÜRÜRÜM"LERİ

Abdurrahman ALKAN

“Pürürümün essahı burada beyim!”

Yolun iki tarafına sıralanan sebze meyve kasalarının arasından duyduğum sesle kendime geldim birden. Sofra bezinin üzerine yaydığı yeşilliklerin arkasında oturan yaşlı bir kadın bana tebessüm ederek bakıyordu. Yüzümde bir gülümsemenin olduğunu o an fark ettim.

Yüzüme çiçek açtıran olayın, bir dostumun anlattığı bir pazar hikâyesi olduğunu hatırladım. Elinde mikrofonla semt pazarlarına dalan, köylü kadınların sattığı yeşilliklere ‘Bu nedir, bu nedir?’ diye onları daraltan gezgin takımına özenen bir genç, pazara gitmiş. Televizyonda gördüğü gibi civar köylerden gelen kadınların yanına yaklaşmış. Gözüne kestirdiği birine en şehirli sesiyle “Kolay gelsin teyze.” dedikten sonra ahiret suallerine başlamış ve tezgâhın önündeki ilk bitkiyi göstererek “Bu nedir?” diye sormuş. “O, teredir yavrum.” “Peki bu?” “O, rokadır.” “Peki bu?” “O da dereotudur.” Kendini iyice kaptıran genç, diğer otlardan daha irice olanları göstererek “Peki bunlar nedir teyzeciğim?” diye sormuş. Yaşlı kadın biraz duraksamış, genç adama bakıp gülümsemiş ve alaylı bir sesle “Onlar, domates fidesidir evladım.” demiş. Yüzü değişik renklere giren genç, “Çevrede tanıdık kimseler yoktur inşallah.” diyerek sağa sola bakmış ve hemen oracıktan ayrılmış.

İhtimal bir daha da çoban salatasından gayrı yeşillikle ilgilenmemeye ahdetmiş. Mikrofonu kapıp köylü pazarına dalan sulu sunucuların programlarına denk gelirse de hışmla kanalı değiştireceğine dair kendine söz vermiş.

Neyse ki ben biliyorum tezgâhlarda arzı endam eden demet demet yeşilliklerin adlarını.

Hikâyesi bol yerlerdir semt pazarları. Hikâyeler satılır tezgâhlarda, sepetlerde; kilo kilo, demet demet... Hikâyemizi anlatmayı seviyoruz galiba biraz da. Belki de bu yüzden gezi programlarının yolu her zaman bu pazarlardan geçiyor.

Adı Güllü imiş bana candan gülümseyerek bakan teyzenin. Akçatarla köyünden geliyormuş. Bir oğlu, köydeki birçok genç gibi İstanbul’da çalışıyor. Diğeri, meslek lisesine gidiyor. “Kızı da yeni nişanladık.” diyor. “Biz de böyle arkadaşlarla pazara geliyoruz.” diyerek aynı sıradaki kadınları gösteriyor. Onlar da önlerindeki taze yeşillikler ve köyden getirdikleri yumurta ve peynir ile rızıklarının peşindeler. Bunca zorlu bir hayata rağmen neşesini kaybetmeyen köy kadınları, arada bir şakalaşıyorlar. Geldikleri traktör biraz ileride duruyor. İkindiye doğru hep beraber köye dönecekler.

Güllü teyzenin “pürpürüm” dediği, Anadolu’nun bazı yerlerinde de “pirpirim” denilen yeşillik, bildiğiniz semizotudur.

“Asıl pürpürüm, köyde yetişendir.” diyor Güllü teyze. “Sabah namazından sonra çıktım da topladım bunları.” diye ekliyor. “Bak, damarları kırmızı kırmızı. Serada yetişenlerde böyle kırmızılık yok. Onların sapları, şehirde güneş görmeden büyüyen bebeler gibi olur; beyaz beyaz... Tadı da olmaz onların. Pürpürüm dediğin güneşi emecek, temiz havayı alacak ki lezzeti olsun.”

Güllü teyze, pazarlamayı ve müşteri ilişkilerini öğrenmiş anlaşılan. Beni ikna ediyor. Bendeniz semizotunun mevsimini hasretle bekleyenlerdenim. Gerçi ayıptır söylemesi ben, Güllü teyzenin methetmediği diğer semizotunu da çok severim ama o gün köyden gelenlerden aldım ve onları da çok beğendim.

Sebze ve meyveyi faydalarını gözeterek yemek nedense bana biraz sevimsiz gelir. O açıdan bakarsanız semizotunun faydaları çoktur. Rivayet edilir ki, böbrek taşına, kalbe çok iyi gelirmiş. Gözlere fer verir ve omega 3 yağlarıyla kolesterolün canına okurmuş.

Semizotunun yemeği de yapılır hatta ustasına sorarsanız birçok yemeğe de katılır ancak hasretle beklenen semizotunun cacığıdır. Fakat alelacele değil, biraz özeneceksiniz:

Canım semizotunun saplarını ayırdıktan sonra güzelce yıkayıp bir kaba alacaksınız. Sonra mümkünse ev yapımı yoğurdu bir kabın içine koyacak, üzerine bir diş sarımsak rendeleyeceksiniz. Suyu süzülen o yemyeşil yaprakları yoğurdun içine salıvereceksiniz. Yeşil ile beyazın o muhteşem renk ahengini bulacaksınız. Sonra porselen bir kaba yiyeceğiniz kadar servis edeceksiniz. Üzerine biraz pul biber ekerek kırmızıyı da buluşturacaksınız yeşil beyazla. Son olarak da biraz sızma zeytinyağı dolaştırdınız mı üzerinde, tamamdır. Zaten daha fazla bekleyemezsiniz. Hadi afiyet olsun... Boş verin faydalarını, bu lezzeti tadın. Faydaları zaten gelecektir.

Biliyorum, Güllü teyzenin köyde “pürpürüm”e bu kadar özenecek vakti yoktur ve hiçbir zaman olmayacaktır. Hayatı bir dağ gibi omuzlayan köy kadınlarının bitip tükenmeyen işleri saymakla bitmez.

Mevsimidir şimdi, semt pazarlarında yakın köylerden gelen kadınların önünde sapları kırmızı kırmızı semizotlarını görürseniz mutlaka alın. Güllü teyze ve onun gibi emek işçisi nice kadın, binbir işinden zaman ayırıp da özenemediği ve yiyemediği güzelim semizotlarını sizlere sunuyor. Böylece hem doğal bir lezzetle tanışmış olursunuz hem de sabah ezanıyla kalkıp onları toplayan nasırlı eller, biraz olsun bu emeğin karşılığını almış olur.

BAKIP ÇIKMA HİKÂYESİ

Güven ZORLU

Tayinim biraz gecikmeli de olsa çıkmıştı. Gaziantep'e gidecektim. O tarafa giden firmalara bakıp en özünü seçtim, biletimi aldım. Otobüs yoldan gelecekti. Gişedeki görevliye:

- Kaçta burda olur? Diye sordum.

- Rize'den çıkmalı çok olmamış abi, biraz da yolun durumuna bakar, dedi.

- Tahminen?

- Bir aksilik çıkmazsa dokuzdan önce gelir, sen sekiz buçukta burda ol abi. Dedi, benden en az on yaş büyük olan abi! Ve ekledi:

- Abi ben sekizde çıkıyorum ama yerime bakacak arkadaş da iyidir. Bi şey olursa arka çıkar sana, merak etme.

Baktım daha üç dört saat var, çıkıp biraz çarşığı dolaşayım dedim. Vitrinlere bak, parkta oynayan çocukları izle. Maksat sadece vakit geçirmek olunca da saniye oluyor yelkovan, yelkovan da akrep sanki. Bol bol da yürüyüm ki yorulup otobüste rahat uyurum hiç olmazsa diye düşünerek epey de dolaştım. Küçük meydana bakan lokantanın ikinci katına çıkıp karnımı doyurdum. E artık gidip kalan zamanı terminalde öldüreyim düşüncesiyle dönüşe geçtim.

Otobüs makul bir gecikmeyle geldi. Görünüşe bakılırsa burada bayağı bir yolcu incek olmalıydı. Zira halk otobüsü gibi koridor bile ayakta yolcularla doluydu. Kenara çıkıp bekledim biraz. Çantasını, valizini alıp giden çıkmadı pek. Biletimi çıkarıp baktım. 21 numara, orta kapının karşısı, evet. Ama diğer bütün koltuklar ve hatta aralar gibi o da dolu. Bu durumda şehir içi dolmuşu olsa durakta bekleyen ve dur işareti yapan yolcuya iki elini yanlara açarak boynunu bükerek, devam edip giderdi. Ama yolcu biletli olunca... Manzara ortadaydı ama yine de şansımı denemek istedim. Yerimde oturan hanımefendiye biletimi göstererek:

- Bakar mısınız, dedim. Biletimde bu numara yazıyor ama... Kendisininkini çıkarıp:

- Yoo benim yerim burası, bakın, dedi aynı numarayı gözüme tutarak.

Ayaktakiler, kısa süre önce yaşayıp kabullendikleri şey konusunda, şöyle bir 'uzatma kardeşim' bakışı attılar. Ben yine de içeri bir sorayım diye çıkıyordum ki abisi olduğum abi çıktı karşıma. Meseleye bakışı rahatlatıcıydı ama:

- Abi merak etme, Sivas'ta bi yer çıkar nas'olsa ondan sonra keyfine bakarsın dedi.

Nereden baksan iki saatten fazla sürer ama neylersin. Otobüs hareket ederken en azından burayı kaçırmayım diye orta kapıya bakan basamağa oturdum. Ortalık durulunca mı fark ettim, o an mı başladı bilmiyorum, karnımda bir hareketlilik hissettim. Patlıcan kebabının içinden çıkan kıla çok da takılmamıştım ama yemeğin tadı yeni çıkacaktı anlaşılır. Molaya kadar idare edebilirdim inşallah. Aksi halde oluşabilecek manzaraları aklımdan çıkarmaya gayret ederek etrafa odaklanmaya çalıştım.

Solumdaki orta yaşlı çiftin, aralarına oturtmaya çalıştıkları 5-6 yaşlarındaki afacan, koltuğun oturağına çıkıp mini dolabın üstünden arkaya bakıyor. Belli ki oyun istiyor, benden bir işaret bekliyor ama ona karşılık verecek ne iştah var bende ne de enerji. Çocuk aynı harekette ısrar edince annesi tatlı sert çıktı:

- Aaa, oğlum çok ayıp ama! Artık bebeklikten çıktın sen, amcalar rahatsız edilmez.

Rahatsızlığımın sebebi o değildi ama neyse.

Sağ tarafımdaki -konuşma tarzlarından en azından birinin Trabzonlu olduğunu çıkardığım - iki arkadaş, muhtemelen benim gibi ilk görev yerine gidiyordu. Şartlar farklı olsa sohbetlerine ortak çıkabilirdim. İhtiyaç duyacaklarını sanmıyorum gerçi, muhabbet sıkı. Etrafa bakacak halleri yok. Daha fazla konuşanı, küçük yaşta gurbete çıkmış, erken pişmiş. Üniversitede ilk ev arkadaşları biraz hayırsız çıkmış. "O kadar sorumsuzlardı ki hiç arkalarına bakmazlardı. Üçüncü ayın sonunda ev ev olmaktan çıktı." diyor. Bakmış onlarla yürümeyecek, tek başına ayrı eve çıkmış ama sonunda fatura yine bana çıktı, diyor.

Daha az ve yavaş konuşan öbürünün hikayesi daha çok kızlar üzerine. Orhan Veli misali çıktığı kızları numaralandırmış ve anlaşılır ilk dördünü yanındakinden fırsat buldukça anlatmış. Şimdi beşinciden bahsediyor. Deneyimlerinin arasında ahkâm kesmekten de geri durmuyor:

- Kızlar gözlerden çok sözlere bakar. Çenen kuvvetliyse boşta kalmazsın. Gör bak, gittiğimin üçüncü günü sevgili bulmuyor muyum?

Bir taraftan saate, diğer taraftan muavine bakıyorum bir aksilik çıkarsa diye ama... Umarım mecbur kalmam, zira şoförün yanında olduğunu bildiğim ama göremediğim muavine içerden ulaşmak pek mümkün görünmüyor. Ayağa kalkıp dışarıya bakıyorum, durursak etraf müsait mi diye. Burası da fena değilmiş diyorum Çamlıbel'i çıkarken. O sırada bulunduğum yerle şoför mahalli arasındaki yolcular 'Meksika Dalgası' yapıyorlar sanki ve aralarından muavin çıkageliyor. Bir konuda da talih bize gülsün ama değil mi? (Konuya bak!) Bir basamak inerek mini buzdolabına ulaşmasına müsaade ederken kulağına eğilip işler fena diyorum, durmamız lazım. Orta kapının üst tarafındaki kırmızı düğmeye basarak gönderdiği sinyal üzerine aynadan kendisine bakan şoföre

'kapıyı aç' işareti yapıyor. İnce bana:

- Abi ben bagaja bir bakacağım, sen şu yukarı çamların içine doğru çık, işine bak ama çabuk ol ha! Diyor.

Tekrar hareket ettikten sonra bir süre kimseyle göz teması kurmamaya çalışıyorum. Bir daha durdurmamak için de epey mücadele veriyorum ama canım çıkıyor. Sivas terminalinde otobüs durup kapı açıldığında güçlü bir esinti karşılıyor bizi. Kabayel çıkmış, yerlerde ne varsa kaldırıp üstümüzden savuruyor. Ona bir şey yapamazdım belki ama en azından içimde çıkan fırtınayı dindirmeyi deneyebilirdim. Hemen lavaboya koşturdum.

Döndüğümde otobüste epey sirkülasyon olmuştu ama benim koltuk boşalmamıştı. Meğer ekürim Zara'ya gidiyormuş. Ancak Zara'da yolcu ve koltuk sayısı eşitlenebilmişti. Doğal olarak benim de bir yerim vardı artık. Koltuğu arkaya, göz kapaklarımı öne yatırıp gevsemeye çalıştım.

Muavinin,

- Maraş'ta inecek kalmam! Nidasıyla açtığım gözlerim doğruca otobüsün üç dakika geri olan saatine takıldı, beşe geliyordu. Yatılı ortaokul yıllarımdan kalma, anısı bol valizimi aldım. Benimle inenlerden birine Nurdağı'na nasıl gidebileceğimi sordum. Antepli olan bölüm arkadaşım buraya daha yakın olduğunu söylediği için burada inmeye karar vermiştim ama ötesini bilmiyordum. Sorduğum arkadaş önce çıkaramadı Nurdağı'nı, Antep'in ilçesi ama buraya daha yakınmış, Adana tarafındaymış deyince:

- Haa Kömürler'i diyosun, burda eski adıyla bilinir, dedi. Buralardan her yol oraya çıkar ağam, diye de ekledi ve dolmuşların kalkacağı yeri gösterdi. Henüz araç yoktu orada ama yediye doğru başlamış. Valizimi yastık yapıp saati de yine karşıma aldım ve içerdeki banklardan birine uzandım, biraz kestirmeye bakarım diye. Bir süre debelendim ama midem rahat bırakmıyor, hafif de bir titreme alıyordu. Galiba ateşim çıkıyordu. Baktım olmayacak hem açık havaya çıkayım hem de dolmuş gelir gelmez binerim düşüncesiyle biraz dolaştım. Rengi yeşile bakan, otantik bir dolmuş gelip kapısını açtı. Hemen atladım. Biraz sonra gelenlerden tanış oldukları anlaşılabilir bir genç şoföre gözündeki morluğun sebebini sordu. Oradan başlayan muhabbet renklenerken yol boyunca sürdü. Yolda olduğu gibi halı sahada da hızlıymış bizim kaptan, çünkü maçta kafaya çıkarken kaleci morartmış gözünü de.

Yöre halkının Gâvur Dağı dediği, Nur Dağlarının güneye bakan yamacına kurulmuş bu şirin ilçeye vardığımızda yağmur hızlanmıştı. Dört yol ve hatta tren yolunu da içine alan kavşağa bakan lokantada bir çorba içeyim hem de okulumun yerini öğrenirim diye orada indim. Büyükçe bir mutfağı andıran lokantanın her işine bakan amca ilk rehberlik ihtiyacımı da karşıladı. Okulum 15 km. mesafede bir köydeymiş. Kavşağın Antep tarafına çıksam ilçede oturup gidiş-geliş yapan öğretmenlerden birine rastlayabilirdim. Olmazsa ilk gün için yan taraftaki taksiciyi de çağırabilirdim.

Çorba gelene kadar acil bilgileri edinmiştim. İçene kadar da ilçeyi tanıdım çok işlevli amcanın ağzından. Kavşağın geldiğimiz yol tarafında kalan istasyonun çok eski olduğunu ve şehrin kurulmasındaki önemini, Adana-Antep yolunu kısaltacak viyadüğün yükseklik bakımından dünyada ikinci sırada olduğunu, yakında bitince buradaki trafiği azaltacağını ve fazlasını da... Tek olumsuz tarafı pantolonuma damlattığım çorbanın lekesi oldu bu sohbetin.

Yağmur olmasa belki köye ulaşmanın başka bir çaresine bakardım ama oradan” çıkınca doğruca taksiye yöneldim. Valizimi arka koltuğa koydum – çünkü camlı kapısından gördüğüm kadarıyla bagaj doluydu- öne geçip oturdum. Alıcı gözlerle etrafı seyrederek yola çıktık, hemen ahbap olduğumuz Mustafa Abi’yle. Antep anayolundan güneye saptık, ilk köyü geçerken:

- Aha bu köyün okulu da lojmanı da boş ha hoca, kalmak istersen, dedi Mustafa Abi. Öğrencileri benim okula taşınyormuş bu köyün, çevredeki diğer dört köy gibi. Bizimki adı gibi toplama merkeziymiş. Güzergâhımızdaki ikinci köye yaklaşıyorduk ki araba teklemeye başladı, küçük bir köprüye çıkarken de stop etti. Ama Mustafa Abi’de hiç telaş yoktu.

- Tüp bitmiştir hoca, hallederim ben şimdi diyerek indi. Baktım, çevrede istasyon falan da görünmüyordu ama! Doluşıp bagaj kapısını kaldırdı. Karaltının üzerini örten çaputları aldı. Ortaya iki tane, tombul mutfak tüpü çıktı. Belli etmemeye çalıştığım şaşkın bakışlarım arasında dedantörü birinden çıkarıp tüplerin yerini değiştirdi, öbürüne taktı ve çaputları geri üstlerine örttü.

Toplamalar İlköğretim Okulu’nun önünde durduğumuzda yağmur hafiflemişti. İnip şöyle bir etrafa baktım. Kapının üstündeki tabelada, ilköğretim kelimesinin ‘l’, ‘k’si silinmişti. Pantolonumdaki lekeyi hatırladım. Baktım, göremedim. Ve neden bilmem, aklımdan Özdemir Asaf’ın şu dizeleri geçti:

“Her leke

kendisiyle çıkar!”

HALİME HANIM VE KIZLARI

Ayşegül SEZEK

Gürültülü bir Ankara sabahıydı yine. Gün, bu memur şehrine erkenden doğmasa da, insanlar için epey erken başlardı. Otobüsler 06:30 seferiyle günün ilk ışıklarına yoldaşlık eder, fırınlarda gecedен sabaha yetişen bol susamlı, esmer Ankara simitleri, kahvaltısını yapamayanlar için, simitçi tezgahlarında yerini alırdı.

Halime Hanım bugün de erkenden kalktı, yıllanmış örgü yeleğini sırtına geçirip, evi şöyle bir yalandan toplayıp mutfağa geçti. ‘Evi yalandan toplamak’ tabiri Halime hanımın diline pelesenkti. Dip köşe evi temizlemediği zamanlarda bu tabiri kullanırdı.

Mutfakta evvela ocağa çay konurdu, kahvaltılıkların yanına sıcak bir şeyler de mutlaka pişerdi. Her şey tam tekmil hazır olmadan uyandırmazdı ev ahalisini Halime Hanım. Çay şekeri raftan alınıp sofraya konmuş, peçeteler masanın kenarında, sürahi dolusu su ve su bardakları... Sanki bir şey eksik olsa ve sofradakiler o eksiğe uzanmak için kalksa sofranın tadı kaçardı Halime Hanım için. Halime hanıma göre; ev ahalisi her şeyi hazırlanmış sofraya oturmalı ve kahvaltı bitene kadar kalkmamalıydı.

Kahvaltı bitince sofraya toplanmadan evvel, Halime Hanım, işe giden eşini kapıdan geçirir, eşinin üstünü başını şöyle bir kontrol eder, eşi Mahir Bey’in ceketinin omuz kısmını iki eli ile silkeler, avucuna okuduğu üç Kulhüvallahü bir Elham’ı iki eliyle Mahir Bey’in başından omuzlarına sürer yolcu ederdi.

Kahvaltıdan kalan sofraya başında üç kızı ile son bir bardak çay içip sofrayı öyle toplardı Halime Hanım. Yo, hayır, kızlarına el sürdürmezdi, sofrayı Halime Hanım toplardı. Aman canım, O, yıllarca ev işi yapmıştı da ne olmuştu, ev hanımlığı mükemmel diye madalya mı takmışlardı? Kızları öğrenmese de olurdu. Hem ne vardı iki kap bir kaşığı elde sabunlayıp, tezgâha ters çevirmekte?

Öğlene doğru ya çarşıya ya pazara çıkardı Halime Hanım. O gün de yine pazara çıktı, dolmalık biberleri yarım saatte seçti. Hepsi aynı boy olmalıydı, ne çok sert ne de çok yumuşak, rengi açık yeşil, ince kabuklu olanları seçerdi. Makbul olan oydu. Tezgâhtar; “Halime Teyze geldin yine kapattın tezgâhın önünü, e hadi.” demese; dolmalık biberlerden ayrılacağı yoktu Halime Hanım’ın. Peynir almak içinse Halime Hanım mutlaka Ulus’ a giderdi. Ulus’ta Hâl olarak bilinen yerden peynirini alır, Hacı Bayram Veli Hazretleri’nin türbesinde velinin ruhuna okumadan eve dönmezdi.

Halime Hanım evlendikten sonra beş yıl çocuğu olmamış, ne zamanki kayınvalidesi onu Hacı Bayram Veli Hazretleri'nin türbesine getirmiş, Halime Hanım o zaman çocuk sahibi olmuş. Soranlara; "Veren Mevla amenna ama veliler hürmetine Rabbim dualarımı kabul etti." demiş Halime Hanım. Sıra sıra, birer yaş arayla üç kız...

Eve gelip poşetlerdekilere bir bir yerleştirdi Halime Hanım, poşetleri de katlayıp kapı arkasındaki boş poşet kesesine sıkıştırdı. İki baş kuru soğan, salça, baharat, kuş üzümü, nane ve pirinç ile güzel bir iç pilav yaptı, dolmalık biberleri doldurmaya geçmeden evvel, çaydanlığın altına su koydu, kaynamaya bıraktı, tencerenin dibine inci gibi dizdiği biber dolmalarının ağızlarına domates dilimleri yerleştirip, kaynayan suyu üzerine gezdirecekti. Radyonun da kulağını büktü, ilk şarkıyı kendine hediye etti.

Halime Hanım mutfakta akşam yemeğini ocağa koyadursun, Halime Hanım'ın kızları Sevgi, Sevde ve Selma odalarındaydı. Her zamanki gibi... Sevgi ve Sevde ders çalışıyor, Selma kitap okuyordu.

Sevgi, en büyük olandı. Bu sene üniversiteye hazırlanıyordu, geçen sene herhangi bir yeri tutturamamıştı. Sevde, ortanca olan; o da bu sene üniversiteye hazırlanıyordu, lise son sınıfı. Küçük olan Selma ise lise ikideydi. Lise çağında, akılları beş karış havada, ergen üç kız sahibi olmak kolay değildi. Halime Hanım'ın bu hayatta tek isteği kızlarının okuyup iyi bir yere gelmeleri ve tahsilli birer eş bulmalarıydı. Bir anne daha ne isterdi ki zaten bütün bu çabası onlar için değil miydi?

Öyle titizdi ki Halime Hanım, sanki dolmalık biberleri bu kadar ince ince seçmese, akşam yemeğine kızlarına aynı boy dolmalık biberleri çıkaramasa, kızlar hiçbir yere gelemeyecekler, okuyamayacaklardı. Halime Hanım'ın kızları için çabaladığının, kızlarını düşündüğünün ispatı işte bu kusursuz sofralar, kusursuz ütülenmiş ve aynı boyda katlanmış çamaşırlar, her ay yıkanan tüller, her ay silinen halılar, özenle hazırlanan kışlıklardı. Yo, hayır, hiçbir işe kızlarını karıştırmazdı, nasıl olsa öğrenirlerdi, ne vardı ütü yapmakta, çamaşır katlamakta? Matematik, geometri ev işine mi benzerdi? Ev işini okuyan da yapardı okumayan da. Tek onlar okusundu, ev işinde ne vardı ki? Evlatları için anaları Halime Hanım seve seve yapardı ev işini, yemeği, ütüyü... Hem Halime Hanım evlatlarını zor bulmuştu, yorar mıydı hiç? Çok kıymetliydi Halime Hanım'ın kızları, çok.

Gün akşama döner, Mahir Bey de işten eve dönerdi. Halime Hanım, Mahir Bey'in işten gelme saatine yemeği hazır eder, Mahir Bey sofraya oturup, çorbaya ilk kaşığı sallamaz Halime Hanım tezgâha dönüp, hızlıca ocakta kaynayan suyla çayı demleyiverirdi. Hiçbir şey Halime Hanım'ın mutfağında geç kalmazdı. Mutfaktaki mahareti ve evinin temizliği ile övünür, mutlu olurdu Halime Hanım.

Birbirinin aynısı günler günleri kovaladı. Sevgi, Sevde ve Selma sıra sıra üniversiteli oldular. Mahir Bey'in; "ben kızlarımı uzaklara okumaya gönderemem", diktesiyle; "kızlar tek Ankara'da okusunlar da ne okurlarsa okusunlar" a dönmüştü üç kız kardeşin üniversite işi.

Okudular... Analarının dizinin dibinde, diğer arkadaşları gibi yurt yüzü görmeden, yemekhane tabildotu yemeden, ütüsüz pantolonu bir hafta giymeden; yumuşatıcı kokulu, ütülü nevresimler serilmiş yataklarında mışıl mışıl uyuyarak, hazır yıkanmış ütülenmiş kıyafetlerini giyip, bir de her gün kıyafet değiştirerek, her akşam hazır ve mükellef, sebzeli, salatalı sofralarda karınlarını doyurarak okudular. Sevgi bankacı oldu, Sevde memur, Selma öğretmen... Tahsilli gençlerle de evlendi Sevgi ile Sevde. Halime Hanım'ın düzen ve temizlik kokan evinden iki kız uçtu.

Halime Hanım zamanla anladı, kendisinin kızları üstüne kurduğu idealler, tuğla tuğla yıkıldı üzerine.

Bankacı Sevgi'nin eşi, evliliklerinin birinci yılının sonunda, akşam eve gelince sıcak bir çorba bulamadığını, bir ütülü gömlek giyemediğini yazdı boşanma davasının dilekçesine.

Memur Sevde'nin kocası mülayimdi, ağzı var dili yoktu, yemek bulamazsa anacığında yiyor, ütüsüz ise gömleğini kendi ütülüyordu. Bir yılın sonunda bir bebekleri olunca, bebeğine bakamadı Sevde, lohusa depresyonuna girdi, ücretsiz izni bitince de annesi Halime'nin evine sabah bırakıp, akşam bebeğinin uyku vaktinde aldı bebeğini. Halime Hanım mutluydu torununa bakmaktan, yüksünmedi ama yıllarca deterjan ile uğraşan elleri egzama olmuş, yıllarca halı çırpıp yıkamaktan bel fitiğinden ameliyat olmuştu. Torunun peşine koştururken yoruluyor, yalan yok arada da söyleniyordu.

Öğretmen Selma, tayin olup gitmişti Güney Doğu'nun bir iline. Her gün Halime Hanım'ı arayıp söyleniyor, "buradaki çocuklar çok pis, elektrikler gidip geliyor, çok yoruluyorum anne, bıktım" diye ağlıyordu. Hâlbuki Mahir Bey emekli olup kızı Selma'nın peşine gitmişti. Şimdi baba kız Güney Doğu'nun bir ilinde yaşıyor, yıllarca kusursuz sofralara oturan, çayını her daim önünde hazır bulan Mahir Bey, yemek yapmayı beceremeyen kızına yemek hazırlıyordu. Bir de okuldan gelince Selma; "kafam şişti baba yaa, azıcık uzanıyorum." demese, Mahir Bey'in kızı için hazırladığı sofraya ortada kalmasa hayat belki daha katlanılır olurdu Mahir Bey için.

Halime Hanım, Mahir Bey'i her aradığında kavga ederek kapatır oldular telefonu. Yıllarca ne de güzel geçinmişlerdi, bu üç evlat ana ile babayı nasıl da ayırmayı becermişti? Mahir Bey, her defasında söylenir oldu Halime Hanım'a; "kendi elinle bu hale getirdin bu kızları, yetmez gibi bana da çektiriyorsunuz." deyip Halime Hanım'ın suratına kapatıyordu telefonu. Kızının odasını toplarken de; "Hay seni yetiştiren ananın ağzına kuş pislesin" diyor, ettiği edeceği küfür bu oluyordu Mahir Bey'in.

Mahir Bey'in sabrı taşmıştı, bavulunu topladı, Ankara'ya gitmek için gece otobüsüne bir bilet aldı. Akşam kızı gelince, ben yapamıyorum artık başımın çaresine bak, diyecekti. Dedi. Mahir Bey kızı Selma ile konuşup, bindi gece Ankara otobüsüne. Oh be, dedi, oh be.

Sabaha karşı çaldı evinin kapısını Mahir Bey. Halime Hanım, kapıyı açıp karşısında görünce Mahir Bey'i eskisi gibi; 'hoş geldin' demek yerine; 'Niye bıraktın yaban ellerde o kızı, ne yiyip ne içecek o kız' dedi. Mahir Bey ağzından çıkan tükürüklere engel olamayarak; "Zıkkımın pekini yesin" diyebildi, nefes nefese kalan koca gövdesini salondaki koltuğa zor atarak.

Azıcık sakinleşince Mahir Bey, aldı Halime Hanım'ı karşısına; "Yahu hanım, yıllarca köle ettin kendini evlat evlat diye, acıyan var mı sana, 'anne sen yoruldu otur da bir çay doldurayım sana' dediler mi bir gün? Yok! Niye heder edersin kendini be kadın, rahat bırak çocukları, başlarının çaresine bakmayı öğrensinler, yıllarca dedim dedim kendim işittim, eşek kadar sipa oldular, öğrenirler hanım öğrenirler, ölmezler iki gün salçası soğanı az yemek yemekle, bir gün yanlış yapar iki gün yanlış yapar öğrenirler. Sokmadın ki şu bacaksızları mutfağa da eline bakarak iki yemek yapmayı öğrensinler. Okusunlar Allah okusunlar, tahsilli damat da tahsilli damat. Bak, kapının önüne koydu tahsilli damat Sevgi'yi. İyi bir şey mi yaptığını sandım hanım, bak hasta oldun, yarım bir gün yatağa düşsen kim bakacak sana? Ben! Yok bankam, yok çocuğum, yok okulum deyip gelmeyecekler çocuklar yanı başına. Evlat günü görmek bu değil ki. Ah hanım ah, dedim dedim kendim işittim."

Halime Hanım artık gözyaşlarına hâkim olamıyordu. Bir elinde peçete , bir elinde torununa henüz yaptığı mamanın biberonu, biberona bakıp bakıp ağlıyordu. Tamam dedi, Halime Hanım; akşam kız gelince söylerim, biraz da babaannesi baksın torunuma. Koşup bir çay koyayım ocağa, karşılıklı içeriz iki bardak, dedi Mahir Bey'e. Mahir Bey; 'olur hanım olur, az da kurabiye çıkar yanına' dedi.

Halime Hanım mutfağa girdiğinde her zamankinden farklı baktı mutfağına, iyice yaşlanan ellerine daldı gözü, neredeyse gelin geldiği günden bu yana değiştirmedeği ocağına, mutfak sergilerine bir daha göz attı. Çaydanlığın altına su koydu, kaynaması için ocağın üstüne bıraktı. Radyonun kulağını büktü, her zaman ki gibi ilk çıkan şarkıyı kendine hediye etti:

"Kendim ettim kendim buldum,

Gül gibi sarardım soldum eyvah, eyvah..."

Dr. Ahmet Süheyl ÜÇER İle Söyleşi...

Konuşan: Filiz YAVUZ

"Yani ben beklenen yerlerde olmadım, olmam gereken yerlerde oldum."

Sayın kaymakamım dergimizin röportajlarının klasik bir ilk sorusu vardır. Sizin gibi devlet adamlarının ya da sanatçıların resmi dille yazılmış biyografileri vardır. Biz öncelikle bu resmi dilli yazılı biyografilerin arkasındaki yüzü merak ediyoruz. Gerçek Ahmet Süheyl Üçer kimdir nasıl bir insandır?

Tabii yazılı biyografi bir gereklilik, Türkiye'de de yazılı biyografiler şöyle başlar: Şu yılda şurada doğdum. Bu bizde kalıplaşmıştır fakat Avrupa'daki muadillerine de baktığımızda da biyografiler özel hayatla ilgili kamuoyuna bilgi vermezler. Daha çok eğitim geçmişleri, mesleki yeterlilikleri vs. Ben de bu anlamda klasikten öteye geçmeyen bir biyografi hazırladım ve koydum. Bunun ötesinde Ahmet Süheyl Üçer kimdir dersiniz: Günün belli bir bölümünde kaymakamım. Evet doğru, ama onun dışında kalan bölümler de bir babayım, bir kocayım. Babam rahmetli oldu, annemin oğluyum. Aslında sıradan bir hayatımız var. Bilmiyorum insanlar dışarıdan bakınca bizlerle ilgili ne düşünüyorlar. Bizim etrafımızda korumalar var, polis memurları var, sekreter var. Birkaç kapıdan geçilerek yanımıza giriliyor. Devletin tahsis ettiği bir lojmanımız var, onun kapısında siyah kırmızı plakalı bir arabamız var. Kimi vatandaşlara bu oldukça gizemli geliyordur ama gerçekten normal bir hayatımız var. Yani biz akşam eve gittiğimizde üzerinde şamdanların, gümüş takımların olduğu uzun bir masa üzerinde garsonların hizmet ettiği bir hayat yaşamıyoruz.

Biz de eve gittiğimizde günlük rahat kıyafetlerimizi giyiyoruz. Kendi yemeğinizi yapıyoruz, soframızı kuruyoruz. Çocuklarımızla yiyoruz, sonra tabiri caizse pijamamızı giyip televizyon izliyoruz. İşte aslında böyle bir hayatım var. Bu anlamda diğer vatandaşlarımızdan çok da farklı değiliz ancak tabii ki gün içerisinde kaymakamlık mesleğini maalesef bir handikap olarak görüyorum. Bir fanus içerisindeyiz, belli bir format içerisinde olmamız gerekiyor ve öyle olmamız bekleniyor. Özellikle o davranış kurallarına kalıplarına özellikle temsil özelliklerine uymak aslında bizim kişiliğimizi de biraz baskılıyor. Bu anlamda biyografinin arkasındaki yüzü biz topluma pek yansıtmıyoruz. Çok dar bir arkadaş çevremiz olabiliyor. Aile çevremiz içerisinde beni Süheyl diye çağırırlar. Benim bir adım da Ahmet. Yolda biri bana Ahmet diye seslense dönüp bakmam. Çünkü aile çevremdeki kimse bana Ahmet demez. Bana ailem ya da arkadaş çevrem dışındaki birisi sesleniyorsa ben Kaymakam Beyim. Yani bilmiyorum anlatabiliyor muyum? Ama gündelik ilişkilerimiz bu şekilde şekilleniyor işte.

Yine biyografinizi incelediğimizde bir İngiltere basamağının olduğunu görüyoruz. İngiltere'de üç yıllık bir doktora çalışmanız olmuş. Bu dönemin yaşamsal ya da mesleki anlamda size katkılarını nasıl ifade ediyorsunuz?

Bu aslında benim ikinci İngiltere serüvenim. Birincisini 2001-2002 yıllarında Kaymakam adaylığı yani eğitim döneminde İngiltere'ye gitmiştik. O zaman sosyal politika alanında yüksek lisans yapmıştım. O zaman da evliydim ama çocuklarımız yoktu. Sonra yine kısmet oldu, bu kez de 2012'de yine doktora eğitimi için İngiltere'ye gönderildim. Bu sefer eşim ve iki kızımınla birlikte bir aile olarak gittik. Çok vizyon geliştirici bir tecrübe oldu bizim için. İlk gittiğimizde çok bir şey anlamamıştık doğrusu, o zaman süre de kısaydı. Tam alışmışken geri dönmüştük. Fakat üç yıllık sürede oranın kurallarını iyice öğrenmiş olduk. Yaşam şeklini, insanların mantalitesini ve günlük hayatın akışında ki olağan döngüyü. Orada bir ritim vardır, bir huzur güven ortamı vardır. Onu mesela çok farklı buldum. Bizim kaymakamlıkta yaşadığımız az önce bahsettiğim fanus da orada yoktu. Biz oraya uluslararası öğrenci statüsünde gelmişiz, Müslüman bir toplumdan gelmişiz, Türk'üz. Bunlar aslında bir anlamda İngiltere'nin yerli halkı için handikaplardır. Pek güvenle yaklaşmazlar. Burada bir fanus içerisinde o anlattığım durum yaşarken biz orada hiçbir şeydik. Hatta belki beşinci sınıf insandık. Bence en büyük kazanım bu oldu. Hem ben, hem eşim, hem çocuklarım farklı bir dünya olduğunu; bir anda hiçbir şey olmayabileceğimizi ya da sıradan birisi olarak da yaşayabileceğimizi gördük. O yaşam da hoşumuza gitti aslında, ailecek hoşumuza gitti. Çocuklarımız orada eğitime devam ettiler. Küçük kızım okula orada başladı. Okuma yazmayı İngilizce'den öğrendi. Konuşmayı kulaktan öğrendi. Bugün hâlâ ikisi de İngiliz aksanı ile İngilizce konuşabiliyor. Bunlar büyük bir kazanım oldu. Orada gördüğümüz bazı uygulamalar tabii bizim kültürümüze, örf ve adetlerimize uygun değil. Onları benimsememiz de mümkün değil. Ancak insanların genel olarak birbirine saygı içerisinde bulunması, herkesin gerek hukuk kurallarına, gerekse toplumsal kurallara riayet etmekte gösterdiği çaba orada artık hayatın bir parçası olmuş. Mesela toplumsal kurallardan en basiti ki; belki birçok kişiden de duymuşsunuzdur :“Selam vermek”.

Hiç tanımadığınız insanlar sabah işe ya da okula giderken size ya da birbirine “günaydın” der, selam verir. Birisiyle konuşurken bir şey isterken mutlaka lütfen demeniz beklenir. Bir yere girip çıkarken kapıyı tutmanız gerekir. Bunlar aslında günlük hayata değer katıyor. İnsanların birbirlerine saygılı olmaları gerektiğini her an hissediyorsunuz. Orada öyle bir düzen var ki devleti hissetmiyorsunuz. Her şeyden önce toplum sizi baskılıyor. Evet bir devlet var ama siz o devleti ensenizde hissetmiyorsunuz. Ta ki bir toplumsal kuralı ya da hukuk kuralını çiğneyene kadar. Çiğnediğiniz anda da hemen tepenize iniyorlar. Mesela biz oraya ilk gittiğimizde her gün lütfen kullanmıyorduk, bizi bu konuda ikaz ettiler. Arabanızı yanlış yere park edersiniz mutlaka ceza yiyorsunuz. Çünkü sürekli onu kontrol eden birisi var. Dolayısıyla size yanlış yapma şansı da bırakmıyorlar. Kurallara uyduğunuz sürece de ne devlet ve toplum kimse size bir şey demiyor. Bu şekilde biraz da izole bir şekilde yaşamınıza devam ediyorsunuz. Bu da insana güven duygusunu ve huzur veriyor. Toplumsal kurallar size nasıl uygulanıyorsa siz de biliyorsunuz ki muhatap olduğumuz kişi de bu toplumsal kurallara uymak zorunda. Bu işte karşılıklı güven getiriyor. Karşımdaki bana bir yanlış yaparsa sistem onu da cezalandıracak. İnsanlar arasındaki ilişkilerde bu önemli bir güvence.

İngiltere'deki bu deneyimleriniz ve kazanımlarınız sizde bir farkındalık yarattı mı? Türkiye'ye döndüğünüzde kendi çevrenizde ya da göreviniz gereği yetki alanınız içerisinde bunları nasıl değerlendirdiniz ya da değerlendirebildiniz mi?

Şöyle: Mesela biz orada bir veli olarak bulduk. Veli olarak da çocuklarımızın öğretmenleri ile ve okul yönetimi ile çeşitli ilişkilerimiz oldu. Mesela orada şöyle bir olay yaşamıştık. Çok ilginçti. Küçük Kızım orada anasınıfı, reception dediğimiz sınıftan başladı. Daha beş yaşındaydı. Biz çantasına yedek kıyafet koyuyorduk. İşte üstü kirlenir, ıslanır falan bir şey olursa diye. Bir gün okuldan almaya ben gittim. Öğleden sonra baktım, üzeri ıslak. Öğretmenine sordum “Neden üstünü değiştirmediniz? Yedek kıyafetleri de vardı.” “dokunamayız” dedi, biz çocuğa dokunamayız, yasak, dedi. Neden, diye sordum. Bu çocuğun kişisel alanı ve biz giremeyiz, dedi. Tabii bu durumu orada ben çok yadırgadım. Türkiye'ye geldikten sonra ise maalesef çeşitli vakalarla bizim çocuklarımız önümüze geliyor. Bu kamuoyunda da büyük tepki topluyor, sınırlı sayıda da olsa gerek öğretmenlerden gerekse toplumun diğer kesimlerinden kişilerin bu istenmeyen olaylara karıştığını görüyoruz. Ben şey düşünüyorum, biraz çocuklarımızı bu anlamda korumalıyız. Yani bizim kültürümüzde bir çocuğun başını okşamak falan vardır, çocuğu kucaklamak öpmek vardır. Ama bunların sınırlı olması gerektiğini düşünüyorum. Özellikle üçüncü şahıslar adına. Orada mesela kimsenin çocuğuna parkta oynarken yanınıza gelen bir çocuğa bisküvi veremezsiniz, çikolata ya da başka bir yiyecek maddesi veremezsiniz. Sebebi şu; alerjisi olan varsa bilmezsiniz, çocuk da bilmez alır, yer. Bir sorumluluk altına girmiş olursunuz. Bu, bireylerin ne kadar öne çıktığını ve insan haklarına, bireylerin haklarına verilen değeri gösteriyor. Mesela orada çocukların etkinliklerine gidiyorum. Bir piyes ya da dans hazırlamışlar, velileri de çağırıyorlar, izliyorduk. Orada gösteriyi başlatmadan önce izlemeye gelen velilere şunu soruyorlardı: “Video çekilmesine, fotoğraf çekilmesine itirazı olan veli var mı?” Elli kişi arasında bir kişi bile çıksa, “Ben istemiyorum.” dese, fotoğraf ya da video çekmiyorlar. Bu durum kişisel verilerin gizliliğine duyulan saygıyı gösteriyor. O da bana ilk zamanlar anlamsız gelmişti ama hepsine baktığımızda orada mantıklı bir sebep var.

Günümüzde boşanmalar çok fazla, özellikle bayanlarda tek annelik “Single Mother” denilen olay çok yaygın. İşte sosyal medyada paylaşırsa eşlerinin bu yüz tanıma programları var ya işte onlarla kendilerini oradan bulacağını düşünüyorlar. Türkiye'ye dönünce şimdi biliyorsunuz bizim TC numaralarımız gazetelerde icabında ilanlarda vs. yazılıyor. Mahrem alana, özel alana fazla girilmemesi gerektiğini ben oradan öğrendim. Onun ne gibi sonuçları olabilir, oradan öğrendim. Diğer çarpıcı bir şey de güvenlik. Güvenlik derken mesela işte, bu binada otururken başımıza ne gelebilir, bunun güvenliği. Yangın olabilir, sel gelebilir, bir elektrik arızası olabilir. Bir toplantıya gittiğinizde orada yangın çıkışı şu tarafta, sığınaklar bu tarafta ve benzeri gibi uyarıları mutlaka yaparlar. “Safety first” önce güvenlik. Bu bir nevi motto haline gelmiştir. Karayolunda trafikte ilerlerken ki tabii orada trafik kültürü başlı başına bir kültür. Otoyolda iki km öteden bir şerit dubalarla kapatılmış. Bakıyorsunuz ki orada işçiler masa kadar bir yeri tamir ediyorlar. Bize bu kadar tedbir gereksiz geliyor. Zaten onu da ben sordum: “Ya neden bu kadar yoğun bir tedbir alınıyor.” Tedbirleri, en dikkatsiz, algısı en düşük adama göre almamız gerekiyor, dediler. “Biz bunu iki kilometreden düşük yaparsak birisi uyuyabilir ya da biri dikkatsiz olabilir. Birinin gözünde bir bozukluk vardır ya da biri durumu algılayacak kadar zeki olmayabilir. Gelip burada işçilere çarpabilir.” O zaman devlet milyonlarca sterlin tazminat ödüyor.

Lokantalarda, kamu kurumlarında paspas yaptıkları zaman hep o sarı uyarı levhaları koyarlar. İşte düşme tehlikesi vardır filan diye. Yani insanların hayatını belli standartlara bağlıyor, belli kurallar getiriyorlar. Bu şekilde herkesin bu kurallara uymasını ve kimsenin kimseye bir zarar vermemesini temin eden, garanti altına alan bir sistem kurmuşlar. Ben buna hayran kaldım. Tabii biz bunların hepsini alamayız, belki almamız da gerekmiyor ama bireye ya da bireyin mahremine verilen değer, bunlar gerçekten önemli. Ayrıca bunlar kültürle de ilgili değil evrensel olması gereken şeyler diye düşünüyorum. Bizde de kişisel verilerin gizliliği ile ilgili bir yasal düzenleme yapıldı. Sizi doğrudan ilgilendirmeyen üçüncü şahıslarla ilgili devletten yazılı bilgi alamazsınız. Ve kurumlar da bu bilgileri paylaşamazlar. Engelli erişimi ile ilgili gerek belediyelerde, gerekse diğer kamu kurum ve kuruluşlarında çalışmalar belli bir seviyeye geldi. Ancak orada saydığım bu düzenin arkasında bir mantalite var. Bizde o mantalite henüz yok. Karşılıklı saygı hoşgörü mantalitesine ulaşabilmiş değiliz. Bunu da şuradan da anlarız: Bizi zaman zaman çeşitli kişiler ararlar. Örneğin, birisi bir kurala uymamıştır, hakkında bir idari para cezası kesilecektir. Efendim işte bir daha yapmaz, bunu idare edebilir miyiz, falan diye sorarlar. Bu Türkiye'de normal karşılanan bir şey ve hatta biz de bu telefonları almayı çok da yadırgamayız, artık alışmışız. Yani bizde kurallar olsun, kurallara uymayanlara ceza verilsin ama ben hariç, anlayışı var. Ki işte bizim bunu değiştirmemiz gerekiyor. Şimdi benim çekmecemde bir ceza makbuzu var. Kendi özel aracımın giderken radara girmişim, bayağı da hızlı girmişim. İyi de bir ceza kesmişler, ödedim tabii. Makbuzunu da çekmeceye koydum. Şimdi bu tip taleplerle gelenlere bu makbuzu çıkartıyorum, gösteriyorum. “Buyurun ben de kural ihlal ettiğim zaman devlet bana da aynısını yapıyor.” diyorum. İşte bizim bu noktaya ulaşmamız gerekiyor. Bu da tabii devletin şeffaflığı ve tarafsızlığı ile olur. Toplumsal ya da hukuki kuralları sorgulamamız gerekir, ya da sorgulatmayacak kadar adil olmamız gerekir. Bütün o düzenin arkasında yatan şey, işte bu.

Sizinle ilgili araştırma yaparken haberleri falan bayağı bir araştırdım. Bııcırık ismine rastladım. Nedir bu Bııcırık hikayesi...

Ben kedileri çok severim. Apartman dairesinde yaşamamıza rağmen çocukken bir kedimiz vardı. Ben ilkokula başladığım seneden almıştık o yavru kediyi. Üniversiteye girdiğim seneye kadar, yani ilk, orta, lise eğitimi boyunca evde kedi vardı. Tabii kedilerin ömrü 13- 15 sene oluyor, hayvan hayat devresini tamamladı, öldü. Ancak hala yolda kedi gördüğüm de mutlaka pisipisi derim. Yani bu bende bir refleks haline gelmiş. Sokak kedileri kaçarlar nadiren bazıları gelir, kafasını okşarım filan. Bu sene kış da biraz sert geçti biliyorsunuz. Bu kedi de bizim lojmanımıza geldi böyle yağmurlu bir havada sırlıslıkla olmuş bir vaziyette. Benim küçük kızım bulmuş. Onu eve getirmişler, ablasıyla birlikte kediye banyoda sıcak bir duş aldırılmışlar. Tabii kediyi evde bulundurmuyoruz. Hijyen bakımından annemizin de bazı çekinceleri de var tabii. Ben de kediyi buraya getirdim. Burada kalorifer dairesi var. Arkadaşlara da söyledim bu kedi Burada dursun. Süt verelim. Belediyenin hayvan barınağında hazır mamalar var, onlardan getirdik. Hayvan toparlandı bayağı. Birkaç hafta bizimle kaldı. Hükümet Konağı'nın içinde geziyordu. Ben de söyledim arkadaşlara dokunmayın, dedim. Hatta bazen geliyordu buralara, sekreterin odasına, sekreter kedi geldi, diyordu. "Eee, alın o zaman içeriye" diyordum. Yanıma kadar geliyordu, çıkıyordu bizim masanın üzerine. O sıralarda da bazı olaylar olmuştu. Sakarya ya da Kocaeli'nde tam hatırlayamıyorum, iş makinesi bir hayvanın ayaklarını koparmıştı. Hayvanlara eziyetle ilgili bir kamuoyu hassasiyeti oluşmuştu. Basın yayındaki arkadaşımız da hayvanlara dair bir farkındalık oluşturulması, barınak sağlanması, yiyecek verilmesi gibi konularda hassasiyeti oluştursun diye bunu bir haber yapalım, dedi yaptık. Nitekim Ocak ayının başıydı sanırım bu biraz yankı buldu. Kedimiz kalıcı olmadı tabii. Sokak kedileri bir yere bağlanmazlar. Biraz havalar iyileştikten sonra gitti. Artık nasıl olduğunu bilmiyoruz, inşallah sağlığı selameti iyidir. Şimdi yine bir kedimiz var dört tane yavrusu var. Bir ay kadar önce yavruladı, ama o da sokak kedisi. Şimdi de ona ve yavrularına bakıyoruz, aşılarını yaptırıyoruz. O burada değil tabii, lojmanımızın bahçesinde.

İlçemizde sokak hayvanlarıyla ilgili neler yapılıyor?

Şimdi belediye kanuna göre Nüfusu 50 binin üzerinde olan belediyeler hayvan barınağı kuruma yükümlülüğünde oluyorlar. Bu anlamda belediyemizde de bir hayvan barınağı var. Yaklaşık 100 hayvanı aynı anda muhafaza edebilecek büyüklükte. Belediyenin bu konuda hem zabıtası görevli hem de dışarıdan hizmet alımıyla istihdam ettiği bir veterineri var. İlçemizde aynı zamanda hayvan severler derneği ve bu konuda çalışan sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri var. Onlar sürekli hem bizle hem belediye ile temas halindedir. Farkındalık olarak şu yapılıyor: Görmüşsünüzdür, ana cadde üzerinde hayvanlar haklarını hatırlatan, onlara yapılan kötü muamelenin yaptırımlarını anlatan çeşitli afişler var. Tabii Turhal'ın tarım ve hayvancılığa dayalı bir ekonomisi olduğu için tarım fazla, hayvancılık fazla. Dolayısıyla köpek çok. Sürü köpekleri bunlar. Bunlar köylüler tarafından tabiri caizse bazen şehir merkezine atılıyorlar. Özellikle kışın çarşamba günleri Turhal'daki köpek popülasyonu artar. Neden özellikle kışın? Kışın hayvanlar ahırda olduğu için köpeğe pek ihtiyaç olmuyor. O zaman da köpeği getirip ilçeye bırakıyorlar. Maalesef bunu yapanlar var. Hayvan barınakları hapisane değil. Sürekli o hayvanı alıp orada ilelebet bakamıyorsunuz. Yasak zaten.

O hayvan eğer hasta ise hayvanın tedavisi yapılıyor, aşıları yapılıyor. Ve tekrar sokağa bırakılıyor. Belediye onu alıp dağın başına da bırakamaz onu sokağa bırakmak zorunda. Ve şehrin çeşitli yerlerine de yem bırakmak zorunda. Burada maalesef üzücü bir olayda da karşılaştık. Sokak köpekleri, yaşlı bir teyze de saldırdılar. Teyze; 80 yaşında, Alzheimer hastası, evden çıkıp yolunu kaybetmiş, metruk bir araziye gelmiş, Orada da sokak köpeklerinin saldırısına uğramış, teyze vefat etti. Tabii bu acı olayda hepimizin sorumluluğu var. Fakat şu son zamanda kısırlaştırma gibi önlemler neticesinde sayıları biraz azaldı. Fakat diğer sokak hayvanları özellikle kedileri kastediyorum, şehir hayatına adapte olmuş durumda. Kediler daha çok sahipleniliyor. Belki ben de bu yüzden kedileri daha çok seviyorum. Bizim bahçeli evimiz oldu ama köpeğimiz olmadı hiç. Kedilerin daha temiz olduğuna inanılıyor.

Yine sizinle ilgili araştırma yaparken sanatla da ilginiz olduğunu öğrendik tambur çalıyormuşsunuz. Nasıl başladı bu tambur macerası?

O yıllarda biliyorsunuz bugünkü gibi gençlerin çocukların meşgul olacağı çok fazla şey yoktu. İki kanal vardı yani televizyonda onu hatırlıyorum. Ben şehirli bir aileden geliyorum. Şu şekilde ifade etmek isterim, Sivas'ın merkezindeyiz. Hem annem hem babam üniversite mezunu. Annem eczacı, babam edebiyat öğretmeni. Benim büyüme ortamın annemin entellektüel kişiliğinden dolayı biraz farklıydı. Annem hem eczacı, hem halk kültürü araştırmacısı ve yazardır. On beş civarında kitabı var dört yüzün üzerinde kültür dergilerinde yayınlanmış makalesi var. Onların tamamı Sivas'ın folkloruna halk bilimine ait. Bir akademik ünvanı yoktu. Gerçi anneme Cumhuriyet Üniversitesi tarafından fahri doktora verilmiştir ama Sivas'ın gönüllü kültür elçisidir. On beş kitabından sadece birisi Sivas'taki yerel atasözleri ve deyimlere, sözlü kültüre ilişkindir ve on beş bin civarında sözü bizzat kendisi derlemiştir. Bu çalışmalar, tabii ta ben doğmadan önce başlamış.

Bu anlamda Sivas'ın bazı entellektüel simaları ben çocukken bizim evimize gelip gitmişlerdir. Yani ben böyle bir çevrede yetiştim onu söyleyeyim. Bizim evimizde o yıllarda bir kitaplık vardı. Mesela, evimizin bir odası kitaplıktı. Annemin eczacılıkla ilgili kitaplar da dahil üç bin civarında kitabı vardı. Böyle olunca bizi de ister istemez belli şeylere kanalize ettiler. O zaman belediyeye bağlı bir belediye konservatuarı açılmıştı. Annem de onun yönetim kurulundaydı. Şehirdeki bu tip kültür sanat etkinliklerinde yer alan az sayıda kişiden birisi olarak orada bir görev alması istenmişti. Annem yıllarca valiliğin sosyal yardımlaşma vakfının mütevelli heyeti üyeliği de yaptı. Cumhuriyet Üniversitesi'nde tıp tarihi, tıp etiği dersleri de verdi. Bunların hepsini eczacılık görevinin yanında yaptı. Belediye konservatuarı açılınca benim de gitmemi istediler. Ben biraz halim selim bir çocuktum. Öyle topla ya da dışarıda oynama ile ilgim pek yoktu. Daha çok oturup kitap okurdum ben. Hafta sonları bir aktivite, bir faaliyet olsun diye düşündüler sanırım. Beni oraya yazdırdılar. Çok yetenekli olduğumu da düşünmüyorum. Çünkü müzikte kulak önemli. Orada bir yıl nazariyat dersi gördüm. Notalar, usuller, makamlar üzerine. Üzerinden otuz sene geçmiş ve sonra tabii enstrüman olarak da bir tambur. Babam Türk sanat müziğini severdi. Dinlediğinde makamlarını anlayacak kadar da bilirdi. Annem de keza öyle. Ben belediye konservatuarına toplam üç yıl devam ettim. Sonra belediye orayı kapattı. Belediye kapatınca da bizim müzik eğitimimiz yarıda kaldı. O yıllarda bizim lisemizde sesi iyi olan, keman, klarnet çalabilen arkadaşlarımız vardı.

Onlarla birlikte korolarda çaldık. Sonra üniversitede maalesef soğudum. Kredi ve yurtlar kurumunda kaldım. Orada kanun çalmak gibi bir imkânım olmadı. Rahmetli babam da devam etmediğim için bana sık sık sitem etmiştir. Şimdi devam ediyorum ama toplum önünde çıkıp çalabilir miyim, zannetmiyorum. Çocukluktan itibaren alıp devam ettirenler bu işte başarılı olabiliyorlar; bizim gibiler de giderek köreliyor. Şimdi ara sıra alıp çalışıyorum. O, bizim için bir gençlik, çocukluk hatırasıydı. Bir de kaymakamlığa girdikten sonra, az önce söyledim ya sizin belli kalıplarda olmanız bekleniyor. Enstrüman çalabilen bir kaymakam, benim girdiğim ilk yıllarda çok kabul görür bir şey değildi. Şimdi ben bunu özgeçmişime yazdıysam aslında bu değişen mantaliteyi de gösteriyor. Mesela kaymakamlık mülakatına girerken özgeçmişimizi soracaklar, ne anlatalım falan dediğimde, bunu söyleme dediklerini hatırlıyorum. Demek ki devlette böyle bir ciddi, kalıplaşmış abus bir beklenti vardı. Ama bugün böyle değil. Bakın, bu sizin ilginizi çekmiş, şu anda biz bununla ilgili konuşuyoruz.

Gençlik ve çocukluk yıllarındaki hayallerinizle günümüzdeki mesleğiniz örtüşüyor mu? Sizin meslekle buluşmanız bir sürüklenme neticesi midir, bir hayalin ya da amacın sonucu mudur?

Üniversiteye ben birinci tercihim siyaset bilimleri fakültesi yaparak girdim. Tabii siyaset bilimleri fakültesi daha çok valilerin ve kaymakamların kamuda istihdam edildiği bir okuldur. 1993'te kazandım üniversiteyi. Üniversite sonuçları açıklanıp siyaset bilimleri fakültesini kazandığım belli olunca babaannem sordu: "Sen ne okuyacaksın, ne olacaksın?" Anlattım ona. Annem lafa girdi: "Vali olacak." dedi. O zaman babaannem sevindi tabii. Fakat doğrusunu isterseniz üniversite hayatım boyunca benim kaymakam olma gibi bir hayalim olmadı. Hatta kaymakam olmak istiyorum deyip bu yönde çalışacağından bahseden arkadaşlara, biraz bu işlerin meşakkatinden bahsederdim. Daha işte o zamanlar Ankara'da bakanlıklarda müfettişlik, uzmanlık gibi işler ya da o zamanlar özel bankalar çok sayıdaydı ve çok revaçtaydı. Oralara girme alternatiflerinden bahsederdim arkadaşlara. Gel gör ki bizim mezun olduğumuz yıllarda 28 şubat olayları meydana geldi. Devlette bir süre alım olmadı. Mezun olduktan iki yıl sonra işe girebildim. O sıralarda kaymakamlık sınavı açıldı, bir şansımızı deneyelim dedik. Madem böyle bir sınav var buna girelim, hem sınav tecrübesi olur. Hem belki de istikametimiz böyledir diyerek, o anlamda bir sürüklenmeden bahsedebiliriz. Ben bir de o zaman eşimle sözlüydüm. Üniversiteden sınıf arkadaşımı Evlenmemiz için işe girmemiz bekleniyordu. Böyle girdim. Giriş, o giriş ve hâlâ devam ediyorum. On dokuz yıl oldu kaymakamlığa geçişimiz. Ama yine de bürokrasi başlığı altında kamu alanında yapılacak en iyi birkaç işten biri olduğunu düşünüyorum.

Peki, biz bu konuyu sizinle bir kariyer günü dahilinde konuşuyor olsaydık mesleğinizle ilgili gençlere neler tavsiye edersiniz?

Bu meslek meşakkatli bir meslek. Ben geçen ay kırk üç yaşına girdim. Geriye dönüp baktığımda yirmi dört yaşında kaymakamlığa başlamışım. Üç yıllık staj döneminin ardından yirmi yedi yaşında bu koltuğa oturmuşum. On altı sene aktif görev yapmışım. On dokuz yıllık memuriyetim var. On altı senenin İngiltere bölümü hariç, on üç senesi nüfusu 5000-10000 arasında olan yerlerde geçmiş. Bunun beş yılı Doğu'da. O zamanın şartlarında tabii bugüne göre daha büyük mahrumiyetler vardı. Çocuğumuz hasta olduğunda ilçemizde çocuk doktoru yoktu. Kış günü ilçede bir tane uzman doktor vardı. O da genel cerrahi uzmanıydı. Büyük kızım da o zaman bebek. Bir gün hastalandı.

Ateşi bir türlü düşmedi, ne yaptılarsa da düşüremediler. Çocuğu olan hastalık çeken aileler bilir. Ateş riskli bir şeydir. Bir de Gümüşhane'de çalışıyorum. Gümüşhane öyle bir yerdir ki ne tarafa gitmek isterseniz isteyin iki bin rakımlı bir dağı geçeceksiniz. En yakın çocuk doktoru Erzincan'da. Biz o zaman Şiran'da çalışıyoruz. Çocuğu bize verdiler, bizim doktor olarak yapacağımız şey bu kadar buyrun, dediler. Çocuk doktorundan mahrumduk. Yani bizim gençliğimiz bu şartlarda, bu ortamlarda geçti. Geçmişe, bizim büyüklerimizin dönemlerine baktığımızda daha büyük yoksunluklar, mahkûmiyetler var. Ama yine de o anlamda zor da olsa fedakarlık yaptık. Eşim fedakarlık yaptı, işini değiştirmek zorunda kaldı. O, Türkiye'nin iyi bankalarından birine uzman olarak girmişti ama benim mesleğim ile onun tayinleri örtüşmedi. Özellikle Doğu'da küçük ilçelerde özel bankalar yok. Sadece devletin Ziraat Bankası var. O da ayrılmak zorunda kaldı. O anlamda bizden bir şeyler götürdü. Yani kaymakamlık, gençliğimizi aldı. Ben o anlamda ideali olmayana tavsiye etmem. Zaman zaman kariyer günlerine gittiğimde de bunu söylemişimdir, "İlla ben kaymakam olacağım, demiyorsan, işim olsun diye olma." Bunu açık yüreklilikle söyleyebilirim. Çünkü sadece biz değil bizim çocuklarımız da aynı benzer sıkıntıları yaşıyorlar. Sürekli ilçe değiştiriyorlar. Biz bir de ülke değiştirdik. Benim kızım şimdi 11. sınıfa geçti. Bu şimdi onun 8. okulu.

Şimdi Anladığımız kadarıyla oldukça esprili bir kişiliğiniz var.Tokat Kebabı-Sivas Kebabı meselesinde atmış olduğunuz Twitter mesajında da biz bunu gözlemledik. Peki nedir bu Tokat Kebabı - Sivas Kebabı meselesi...

Birincisi o Facebook sayfası benim özel sayfam kaymakamlığın sayfası değil. Benim orada söylediklerim, yazdıklarım, çizdiklerim hepsi beni bağlar. Ancak şu konuşmamızın başında söyledim ya, kaymakamlık bizi çok çevreliyor. İnsanlar bize Kaymakam Bey olarak hitap etseler de, ben aynı zamanda Ahmet Süheyl ÜÇER'im. Ben orada kendi duygu ve düşüncelerimi dile getirdim. Az önce yetiştiğim çevreyi de anlattım size. Annem Sivas ile ilgili on beş tane kitap yazmış, yüzlerce makale yazmış. Ben o anlamda bir Sivas milliyetçisiyim. Ha ben Tokat Turhal'a da kendi tercihlerim arasında birinci sırada yazdım da geldim. Memleketime yakın diye ve burası benim yedinci ilçem. Ama alışma, uyum sağlama, bütünleşme sürecini ben burada yaşamadım. Çünkü kendi memleketime gelmiş gibi oldum. Halkla kaynaşma anlamında bu çok önemli. Bak mesela, ben Ege Bölgesi'nde de çalıştım. Orada mahalli deyimler farklı. Vatandaş size bir şey söylüyor ama siz anlamıyorsunuz. Bu bakımdan memleketinize ve kültürünüze yakın olmak önemli bir şey. Ben orada bir ironi yaptım ama bunu anlayanlar anladı. Yani çoğunluk aslında anladı. Anlamayanların da aslında anladığını ama çeşitli maksatlarla anlamazlıktan geldiğini düşünüyorum. Bu maksatlı, kişisel bir sıkıntısı olabilir, yahut kendisini parlatmak istiyordur. Şimdi web sayfası tıklama alsın istiyordur. Nihayetinde sansasyonel bir olaya dönüştürdüler. Ama ben son tahlilde teşekkür telefonları da aldım Tokatlılar tarafından. Ana haberlere çıktı çünkü, istesek de yapamazdık anlamında. Bu bir kaymakam için riskli bir paylaşım tabii. Fakat dediğim gibi ben o fanusun içine artık sığmadığımı düşünüyorum. Sıgmak da istemiyorum. Bir konuda ben espri yapabilirim. Hatta o zaman da bayramdı. Yani bir mutlu bir gündü. Tebessüm olsun istedim. Orada aslında ironi yaptığım şey şuydu: Bakın meşhur Sivas sebzeleri ile yapılan, ünü de Tokat'a kadar gelen Sivas Kebabı, diyorum. O resim gerçekten Tokat Kebabı. Ben bakar bakmaz anladım.

Bizi eleştirenlerin bir kısmının yaşları çok küçük. Ben onların yaşı kadar Tokat Kebabı yemişliğim vardır. Rahmetli babam bizi yazları getirirdi. Her ay belki de Tokat Kebabı yerdik. Ben Tokat'ta çok eski Tokat Kebabı yapılan yerleri biliyorum. Bu şekilde paylaşıldığını görünce bir de bu Tokat Kebabı - Sivas Kebabı arasındaki bu tatlı rekabeti de görünce ona bir atıfta bulunmak istedim. Ben aslında burada Tokatlıları uyardım. Bakın Sivas'ta buna sahip oluyor, falan yazdılar benim paylaşımuma. Çok tepki geldi diye sildim paylaşımı. Bakın "Siz kebaba sahip çıkın." diye ben yorum yazdım yani kendi paylaşımın altına. Neyse dediğim gibi bu sansasyonel şeylere malzeme oldu. Aslında hani siz işte o biyografide yazan Ahmet Süheyl ÜÇER'in arkasındaki yüz, dediniz ya, işte o yüzün bir yansımasıdır o. Aslında ben Turhal'la bütünleştiğimi düşünüyorum. Tabii orada olumsuz yorum yapanların bir bölümü de Turhallı. Ama dediğim gibi bazılarının maksatları belli; diğer olumsuz yorum yapanlarsa bizi tanımayan kişiler. Tokat merkezden ya da diğer ilçelerinden olabilir. Bir de bizim Sivaslı olmamız da onlar için bir tahrik unsuru oldu.

Burası benim yedinci ilçem ama aslında ilçeler de genelde birbirinin aynıdır. Böyle söylerim genç meslektaşlarıma. Kaymakamlar açısından ilçelerinin nüfusuyla rakımı değişiktir. İşte her ilçede bir kaymakamlık vardır, belli bir devlet oluşumu vardır, daire müdürlükleri ve başlarında müdürleri vardır, memurlar vardır. Toplantılar yaparsınız, hepsi aynıdır. İlçelerde bir de eşraf kesimi vardır. Bu hem ekonomik, hem sosyolojik bir olgudur. Bu eşraf kesiminden bir kısım insanlar vardır ki ilçeyi onlar yönetmek ister. Siyasal anlamda geçmişe baktığımızda Turhal için pek geçerli olmayabilir ama olan yerlerde de genelde bu tip insanlar tek parti döneminde CHP'lidir, Demokrat Parti döneminde Demokrat Partilidir. Öbür parti gelmiştir bu sefer de odur, budur, şudur. Devletin gücünü kendi gücü gibi kullanmak isteyen bir kesim insana da görev yaptığım hiç bir yerde fırsat vermedim. Tatar Ramazan filminde bir replik vardır, kısaltarak şöyle ifade edeyim: "Ben güçlüyle birlikte olsaydım ensenizdeki yumruk katmerli olurdu." der. İşte biz de burada sadece devletin yumruğuyuz. Devletin iki eli vardır. Bir eli demir yumruğudur; diğer eli aç - açığının sırtını sıvazlayan, yardım uzatan şefkat elidir. İşte devlet bizi bu yüzden istihdam ediyor. Biz bu elin ikincisini daha çok kullanalım diye buradayız. İşte ben de ne yaptım, şehit ailelerine gittim, Ramazan'da babasını kaybetmiş çocukları bulunan, yetimleri olan ailelere eşimle birlikte gittim. Fakir fukara ailelerini ziyaret ettim. Bizim burada basın servisimizde bayağı yetenekli bir arkadaşımız var. Tüm bunları da tabi o duyurdu. Dolayısıyla ilçe halkı da bundan haberdar oldu. Genelde ilçelerde kaymakamların o ilçenin belirli isimleriyle oturup kalkması beklenir, böyle alışılmıştır. Ancak ben aksine devlete ihtiyacı olanlarla ilgilenmeyi daha önemli görürüm. Diğer bir deyişle olmam beklenen yerde değil, olmam gereken yerde olmaya çalışıyorum. O anlamda Turhallıların beni kabullendiklerini düşünüyorum.

Sanatın müzik haricindeki alanlarıyla ilgileniyor musunuz? Mesela edebiyatla aranınız nasıl?

Belki babamın da edebiyatçı olmasından kaynaklı takip ettiğim çeşitli kişiler var. Mesela bunların başta geleni Hayati İNANÇ'tır. Aslında kendisi avukattır. Ama TRT'de "Can Veren Pervaneler" diye bir programı da oldu. Şimdi sosyal medyada da kısa kısa videoları var. İğli beyitleri okuyor, açıklıyor. Ayrıca Osmanlıca'ya biraz ilgi duyuyorum. Facebook hesabımda Osmanlıca yazılar var. Bunları paylaşan gruplar var. Orada Osmanlıca okumaya çalışıyorum. Eski yazı okumayı biliyorum. Hem çocukluğumuzda Kur'an kursuna gitmiş olmamızdan da kaynaklı bu.

Yani altını çizmek isterim, benim ailem konservatuvara gönderdi Türk Sanat Müziği öğreneyim diye ama konservatuardan sonra da camiye gittim. Osmanlıca'ya bir merakım var ama Osmanlıca çok derin, mutlaka özel bir eğitim almak lazım. Ben basit cümleleri okuyabiliyorum. Çok eski kelimeler, terkipler yoksa okuyabiliyorum. Mesela Osmanlı son döneminden kalan Cumhuriyeti'nin harf devriminden önceki yıllarında yazılan resmi yazılar var. Onları okuyabiliyorum. Geçenlerde Atatürk'ün Erzurum'dan İstanbul'a çektiği istifa mektubu telgrafının eski yazısı elime geçti. Bunu bire bir okudum. Buna bir hobi de diyebiliriz, eski kelimelere merakım var. Telefonumda ilgili bir program mutlaka olur. Örneğin Samiha AYVERDİ'nin Kubbealtı adı altında bir Osmanlıca - Türkçe sözlüğü var. Sosyal medyadaki uygulama marketlerinde “Kubbealtı Lügatı” diye geçer. Edebiyatla ilgilenen herkesin o programı indirmelerini tavsiye ederim. Kelimelerin etimolojisine çok ilgi duyuyorum. Yabancı bir kelime duyduğumda hemen kökenine bakarım. Mesela Arapça. Arapça çok zengin bir dil. Üç harften kelimelerin formasyonları var. İçinden çıkamadığım zamanlar hemen açar bakarım. Bu kelimenin kökü nedir, ne anlama gelir? Orada örnekleri de var, yer almış ekleri ile ilgili örnekler var. Edebiyatı pek çok yönüyle seviyorum yani. Mesela Namık Kemal'in Hürriyet Kasidesini ezber biliyordum.

Okurlarımıza iletmek istediğiniz bir düşünce, söylemek istediğiniz son söz...

Şunu söylemem gerekiyor. Bu bir edebiyat dergisi, sanatsal alanda faaliyet gösteren bir dergi. Bizim kalkınmak için sanata ve kültüre çok ihtiyacımız var. Avrupa'daki aydınlanma sürecine baktığımızda bunun arka planında müthiş bir sanat, özellikle de görsel sanat olduğunu görüyoruz. Eğer imkanınız olur da Almanya'ya, İtalya'ya, İspanya'ya oralara gidebilerseniz, daha 13 ve 14. yüzyıllarda yapılmış çok güzel mimari eserleri görebilirsiniz. Çok güzel tablolar, çok güzel heykeller görürsünüz. Sanat insanlara soyutlama yeteneği kazandırır. Şöyle bir mermer bloktan Mikelanjelo Pieta heykelini çıkartmış. Bu bir soyutlama becerisi. Sonra bu soyutlama becerisi Avrupa da birikiyor tabii ve bu teknolojik gelişmelerin önünü açıyor. Teknolojik gelişmelerin hepsi de soyutlama becerisine dayanır. Bir işi enine boyuna ölçmek, bu nasıl daha kolay yapılır, ben bir makina üretirsem bunu nasıl daha kolay yaparım? Bunu yapabilmek için bir alt yapınız olacak. Bu insanların kafasına hiçbir şey gökten zembille inmedi. Bunların hepsi sanatın insanlara kazandırdığı soyutlama becerisine dayanıyor. Biz Türk İslam coğrafyasında çok güzel mimari örnekleri verdik. Görsel sanatlara ilişkin çok güzel örnekler verdik ve o dönemlerde bizim dünyada hegemonyamız devam etti. Hegemonya dediğim her konuda söz söylemek; bir alimi, bir sanatçısı, yetenekli bir kişisi olup onu konuşurmak. Bütün dünyanın da onun ağzına bakması, bu entelektüel hegemonyadır. Ne zaman ki bu hegemonyayı biz kaybettik; ne zaman ki kültürle, sanatla, teknolojik yeniliklerle, aydınlanmayla bu söz söyleme yetkisi Batılılara geçti, biz hakimiyetimizi kaybettik. Ülkelerin milletlerin, devletlerin, ideolojilerin ayakta kalması için entelektüel hegemonyayı ortaya koyması gerekiyor. Bu anlamda zaten sizin derginizin okuyucuları mutlaka sanata, kültüre aşına olan, gönül veren kişilerdir. Bu konuyu göz ardı etmemelerini tavsiye ederim. Benim tespitim bu. Sanat ve kültür üretmemiz lazım. Biz üretilmiş tüketiyoruz şu anda. Yeni Türk sanat müziği eserleri bestelenmiyor maalesef, yeni divanlar yazılmıyor. Bunları tekrar başlatmamız lazım. Son sözüm bu...

ÇIZGI

Ayşe KILIÇGİL

İLK AYRILIK

Abdullah ÇÖMEZ

Beni böyle bırakıp gitmeyecektin. En çok sana ihtiyacım varken beni çaresiz koymayacaktın. Yıkmayacaktın, senin için besleyip büyüttüğüm ve büyüdüğüm hayallerimi. Ağlamama aldırmadan, kaçarcasına, ardına bile bak(a)madan çekip gittin. Baksan - bakabilsen belki insafa gelip gitmeyecektin ama gittin. Yaslandığım duvar o gün yıkılmaya başladı. Sana ve hayata olan güvenim gidişinle sarsıldı. Dalım kurudu.

Dilim henüz çözülmemiş agu- bugu derken, bir şey istediğimde sadece ağlarken ya da gülerken, dizlerime ilk derman gelip paytak paytak düşse kalka yürürken, sonra ansızın düşerken, gözlerim uykunun hasretiyle yanıp tutuşurken ve sonunda uyurken, minik karnımdaki inatçı bir sancıyla-gazla uykularım bölünüp viyak viyak ağlarken, yanımda, yanı başımda hep sen vardın. Daha evveline aklım pek sarmıyor ama bana göre uzun olan, size göre kısacık hayatımda eminim ki yine hep sen vardın.

Sıcaklığın, kokun, şefkatin, zarafetin aynı zamanda kuvvetin ve kudretinle en güçlü, en güzel kahramanımdım. Seni görmeden, bana huzur ve rahatlık yoktu. Bunun için de etrafımdakilere, sana ne numaralar yapardım. Sizler bunun farkında mıydınız bilmiyorum ama her defasında aynı numarayı yerdiniz. Sana yaklaşıp yaslandığımda güven içindeydim. Sana yakinken bütün kötülüklerden emin ve uzak, tüm acizliğimle ben sende tamam oluyordum. Sensiz yarım ve muhtaç...

Sonra kelimeler çalındı kulağıma. Hiç birine akıl erdirecek durumda değildim. Lakin içlerinden birini söyleyebildiğimde; sevgi, şefkat, hâsılı tüm güzel duygularla bana bakıyordun sen. Anladım ki senin adını söylüyordum. Her söylediğimde senden bana doğru sevgi ırmakları çağıldayıp akıyordu. Ardından yeniden yeniden şımararak adını dilime doladım. Tüm başka adlara rağmen bir süre sadece sana seslendim. Çünkü yüreğime en yakın yerde sen vardın: İlk ağlamamda, ilk gülmemde, kundağımda, oyunağımda, yatağımda, minicik elimde- ayağımda, hâsılı dudağımda hep sen vardın. Bu yüzden ilk senin adını öğrendim, ANNE dedim. Her deyişimde dağlar yankılandı. Adın yankı yankı geri geldi kulağıma anne.

Hatırlar mısın, bir defasında hasta olmuştum. Henüz dişim çıkmamış, damağımda tarifsiz bir sızı vardı. Akşam olunca daha bir başka ağrılar-sızılar çöktü küçücük bedenime. Önce hafif hafif ateşim çıkmaya başladı. Uyku vaktim gelmiş ama bir türlü uyuyamıyordum. Dilim, derdimi anlatmaya dönmüyor; ben de çaresiz gözyaşlarıma döküyordum. Al al yüzümü, alnımı okşayıp, koklayıp bağrına basışın, sanki tüm dertlerimi almak ister gibiydi. Birlikte geçirdiğimiz uykusuz saatler... Azap dolu anlar, sabahın ilk ışıklarına kadar sürdü. Benim bildiğim bu ilkiydi ama öncesinde de başucumda sabahları ettiğin çok olmuştur. Daha hangi kahramanlıklarını anlatayım ki anne.?

Sonra sana o kadar çok alıştım ki. Odadan başka bir odaya geçsen seni arar oldum. Öylesine kuvvetli bir bağ kuruldu ki aramızda ben sensiz kendimi yalnız, çaresiz ve muhtaç hissediyordum. Gözüm de gönlüm de hep sana dönüktü.

Aradan geçen birçok gece-gündüzün ardından biraz daha büyüdüm. Hatta benim için bir doğum günü bile yaptınız. Pastanın üzerinde bir mum vardı. Mumu yaktınız, sonra üfleyerek söndürmemi beklediniz. Ama senin nefesinle ancak söndürebildim. Mumu bile birlikte söndürdük anne.

Sonra dilim başka adlara da dönmeye başladı. Baba, dede, mama ... Ama hiçbirini senin adın kadar tatlı durmuyordu ağızımda. Sesim, nefesim, hepsi seninle olsun istiyordum. Dilimdeki tek tat, hayatımdaki tek gerçek sendin. Hayatın en güzel renklerini sende öğreneceğim. Yine siyahın da bir renk olduğunu sen öğretecektin anne.

Sonra bir gün çalışacağını, işe başlayacağını öğrendim acı içinde. O günden sonra sana hep daha yakın olmak istedim. Eteğine tutundum. Oyunaçımınla oynarken sana yakın yerlerde oynadım. Sesini kulağımdan uzak tutmadım. Sırtım sana dönük olsa da gözümün kenarıyla hep sana baktım. Bu arada benimle daha çok ilgilenesin diye hep naz yaptım sebepsizce. Kimseye yapmadığım cilveleri hep sana yaptım anne.

Evet, çalışacakmışsın ama evde sen çalışmıyor muydun zaten? Evimizin işi, babamın yemeği, ütüsü; benim mamam, bezim, kundağım... Bunların tümü iş değil miydi? Bilemiyorum seninle ben de mi çalışacaktım? Daha bir şey anlamış değildim anne.

Sonra bir gün değişik bir hisle uyandım. Evde herkes bir telaş içindeydi. Tatiller hariç, nerdeyse ilk kez uyandığымda babamın evde olduğunu gördüm. Hayra yordum sevindim doğrusu. Babamla aramızda fısıltıya benzer konuşmalara şahit oldum. Baktım benden uzaktasınız o zaman ben de en güçlü silahımı kullandım: Hemen ağlamaya başladım. Üzerine bir şeyler giyinirken apar topar yanıma koştun. Biraz daha kuvvetle ağlamaya devam ettim. Sıcacık öptün ve daima en huzur ve güvende olduğum, ummanlar kadar derin ve ferah bağrına bastın. Ben de bunu istiyordum zaten anne.

Seni giyinmiş görünce parmağımınla dışarıyı gösterdim. Birlikte parka gideceğimizi sandım. İçimden sevinçle çılgılık atmak geldi. Hayır der gibi bir takım işaretler yaptın ama pek anlamadım doğrusu. Beni yeniden sınırsızca bağrına bastın. Odadan odaya gezdirmeye başladın. En sevdiğim oyuncaklarımı çıkardın, önüme serdin anne.

Derken kapı çaldı. Bu saatte kim olabilir ki? Sen önde ben hemen arkada kapıya koştuk. Bir teyze geldi. Kim olduğunu tam bilmiyorum ama daha önce seninle konuşurken görmüştüm birkaç kez. Bir defasında beni sevmek istemiş, ben de senin eteğine tutunup arkana saklanmışım anne.

Gelen teyze sen gibiydi ama asla sana benzemiyordu. Aynı sen gibi davranıyor, pek de anlamadığım sözler söylüyor, gülücükler gönderiyordu. En sonunda beni sen gibi bağrına basmak istedi. Ne yapacağımı bilemez durumdaydım. Kötü niyetli olmadığı belliydi ama birdenbire bu kadın da nereden çıktı. Biraz da çaresiz teyzenin kucagında kaldım. Başka odalara beni götürdü. Dudaklarımı büzdüm, yavaş yavaş ağlamaya başladım. Bu arada dış kapımız usulca açılıp kapandı. Var gücümle teyzenin kollarından sıyrılmak istedim. Beni yere bıraktı. Paytak paytak kapıya koştum. Sağa sola bakındım. Kimsecikler yoktu. Seni aradım, bulamadım. Son bir ümitle yatak odasına girdim. Burada da yoktun. Var gücümle ağlamaya başladım. Yanıma tanımadığım teyze geldi, sen gelmedin. Bugün beni başka bir kadınla baş başa bırakıp terk ettin anne.

Akşama kadar çaresiz bekledim seni. Nihayet kapı çaldı. Seni kapıda görünce yine naz ve sitem dolu hıçkırıkları boşalttım üzerine. Boynuna sıkıca sarıldım ki bir daha beni bırakmayasın diye. Ama sabah olduğunda, ertesi sabah, ertesi sabahyine beni bırakıp gittin anne.

Nihayet sensiz geçen birkaç günün ardından işte yine eskisi gibi beraberdik. Sabahtan akşama kadar yanımdaydın. Lakin ne bileyim, meğer hafta sonuymuş. Bu iki gün hemen geçiverdi.

Sonra bir sabah yine erkenden bir hareketlilik başladı evimizde. Sen yine benden uzağa, işe gideceksin. Anladım. Ama bu kez kararlıydım yabancı teyzeyle baş başa kalmamaya. Eteğine tutundum, peşini bırakmadım. Derken teyze de gelmişti. Bu arada çaresiz beni de giydirdin. En çok sevdiğim oyuncaklarımdan alarak hemen evimizin karşısındaki parka, teyze de yanımda birlikte çıktık. Parkta oynamayı çok seviyordum bilirsin. Kamyonumu, küreğimi aldım oynamaya başladım. Başımı kaldırdığımda sen yine yoktun. Doğrudum sana bakındım. Yanımda yabancı teyzeden başka kimse yoktu. Ağladım ama nafile sen çoktan uzaklaşmıştın anne.

Bazen ellerini açıp ' Allah'ım beni yavrumdan ayırma .' dediğini duyardım. Samimi değil miydin, sana inanmıyorum anne. Her defasında bir şekilde benden ayrılıp gidiyorsun. Bunun benim için çok zor olduğunu bilemiyorsun. Beni anlamıyorsun. Uzun gün boyu kapılarda, camlarda bekletiyorsun. Beklemek zor olsa da seni seviyorum ANNEm.

YAS

İsmail ÇAKMAK

Telefondaki ses, keskin bir çığlıktı.

Bir haberdi.

“Başımız sağ olsun, baban...”

Bir an durakladım. “Babam mı?”

Annem derin hıçkırıklar içinde son bir hamleyle “Baban sizlere ömür” diyebilirdi. Telefonu kapattım. Yığıldım kaldım kanepeye.

Babam düşküdü bana. Son zamanlarda, “Sen beni sevmiyorsun, sevsen Ankara’ya gitmezsin” der, her gidişimde intizar ederdi. Annem de bana destek olmak için “Karışma çocuğa, o ne yapacağını bilir, kocaman adam oldu” diyerek ortalığı toparlamaya çalışırdı. Birkaç aydır iyice hassas olmuştu, kanser hücreleri diğer organlara da sıçramıştı. Sinirliydi, tedirgin bakışlarında meçhul bir matem vardı. Kimse çıtını dahi çıkaramıyordu, ben hariç. Rahmetli dedeme benzetirdi beni. Eve her geldiğimde buram buram tarih kokan albümü alır gelirdi yanıma. Hiç sıkılmazdı. Anlatır dururdu. Babaannem “Esir alma çocuğu, üç günlüğüne geliyor, hemen kafasına tünüyorsun” dese de aldırmazdı. Kaldığı yerden devam ederdi. Farkındaydım, içini bana döküyordu.

Hele annemle evlenmeleri ayrı bir maceraydı. Anlatırken gözlerini anneme çevirir “Kız Nejla iyi ki senle evlendim, zaten beni de kimse çekmezdi.” der, bu muhabbetin sonu annemin yanağına kondurulan masum bir öpücükle son bulurdu.

Evliliklerinin ilk yılı meşakkatli geçmiş, yokluğun içinde çırpınan babama Almanya yolları görünmüştü.

Aman ya Rabbi büyük curcuna...

Mahallede sadece babamın değil, çoğu erkeğin müşterek macerası olmuş Batı’nın toprakları.

Her ne kadar işçi olarak gitseler de dönüşlerinde kral muamelesi görmüş hepsi.

Düğün alayı ile gibi karşılanmışlar memleketlerinde, gidişlerindeki hüzne inat.

...

Bizim aile albümü bildiğiniz tarihin seyir defteri gibiydi. Saçları uzun erkekler, dar etekli kadınlar, bakımlı çocuklar ve her resme aksesuar yapılan radyolar...

Annem daha sonra gitmiş babamın yanına. Eee...Babamın da hoyrat zamanları tabii, gençlik yılları. Bekâr hayatı yaşamış uzun süre. Ben arada konuyu çapkınlığa getirince babam süt dökmüş kedi gibi başını yere eğdi. Annemin mütebessim hâli de derhal değişirdi. Kaşlarını çatardı.

Uzun sürmezdi bu hâl.

Bir anlık kara bulut, babamın “Nejla sultan bir çay demlesen içeriz.” demesiyle tatlıya bağlanırdı. Acı tatlı her şey paylaşılmış; dile kolay, kırk yıl!

...

Otobüs camından dışarı bakarken önümdeki koca boşluk gözlerimde bu hatıraları canlandırmıştı.

Nasıl da geçmişti yıllar.

Şehre indiğim zaman otogarda yağmur başladı. Valizimi alıp çıktım. Mahalle durağına yürüdüm. Dolmuşa bindiğimde içimdeki büyük hüsrânı, babamın artık olmayacağını haykırmak istedim herkese. Daha hamle bile yapamadan gözüme ilişen boş bir yere oturdum. Önümdeki teyze, yanındaki kızı “Aman kızım, ineceğim yer gelince söyle, unutma!” diye tembihliyordu. Herkesin telaşı vardı bir yerlere yetişmek için. Heyecanları gözlerinden okunuyordu.

Ben varmak istemiyordum, neşe yerine matem yer tutmuştu hanemizde. Solumuzdan geçen cenaze arabasındaki “Her canlı ölümü tadacaktır.” ayeti yüreğimi eritmişti âdetâ.

Dolmuş evimizin bulunduğu sokağa kıvrıldı, daha da uzasın istiyordum yollar, daha çok kıvrılsın, yeter ki varmasın bize.

Hava içim gibi yüz tutmuştu kararmaya, derin bir nefes aldım, indim.

Uzaktan belediyenin çadırını gördüm. Her adımda nefesim kesiliyordu. Çocukların koşturduğu sokak, sessizliğe bürünmüştü. Ayaklarım gitmiyordu.

Telefon çaldı, annem “Neredesin oğlum?”

“Geldim.” diyebildim sadece.

Sokağı görünce abimin düğünü geldi gözlerimin önüne. Nasıl da oynamıştı babam. Bahtiyar bir babaydı. İki sene sonra Kerem doğmuştu hanemize. İlk torun. Gözünden gözüne sakınırdı. Saatlerce gezerdi torunuyla. “Bana benziyor bu çocuk, hızlı yürüyor.” der, sevincini saklayamazdı.

Hastalık ilerledikçe Kerem ile gezemez olmuştu. Çok üzülüyordu. Saatlerce düşünür, zorla da olsa gülmeye gayret ederdi. Yüreği geniş adamdı.

Gözümdeki perde kalkmış, evin önündeki ağaç iyice belirmişti.

Çadır tıklım tıklımdı. Mahalle yardımsever babasını kaybetmişti.

Kararmıştı koca âlem.

İlk defa yas tutacaktım, ilk defa akşam babam olmayacaktı, ilk defa tarihî albüm ortaya gelmeyecekti, ilk defa canımdan bir parça için katreler dökülecekti gözlerimden.

SAKLI ACILAR

*Dilan TUYGUN **

Bir çocuk vardı mahallede, biz top oynarken öyle dalgın dalgın geçerdi yanımızdan. Merak ederdik kim olduğunu ama bizimle bir kere bile konuşmamıştı. Kimdir nedir bilmiyorduk.

Beş ay olmuştu mahalleye onlar geleli. Bizden iki, bilemedin üç yaş küçüktü. Okula kaydı vardı ama hiç gelmiyordu. Okulda dedikodusu dönüyordu, yetim diyorlardı ona.

İşte bugün onu gördüm sokağın başında. Elinde ekme poşeti, ağır yürüyordu. Her zamanki haline göre neşeliydi sanki. Onu izlerken merak ettim; nerede, ne yapıyor? Düştüm peşine. Evlerine geldik sonra. Biraz kapıda bekledi, soluklandı. Belki de kendini hazırladı, bilmiyorum. Heyecanla bastı zile, izlerken ben bile heyecanlanmıştım. Kapı açıldı. Kapıyı açan ufak bir kız çocuğuydu. “Ağabey” dediğini duydum, kapı kapanmadan evvel. Daha da meraklandım. Biz oyun oynarken, bir kere dahi bize bakmadan evine giden bu çocuk kim, diye.

Düşünceler içinde eve döndüm. Gece uyku tutmadı, bir haller vardı bu çocukta. Çözmeye çalışıyordum. Uyuyakalmışım sonra. Çalar saatin sesine uyandım sabah. Hazırlandım, koyuldum okul yoluna. Yürürken çocuğu gördüm yine. Yüzü bu kez parlıyordu mutluluktan. İyice meraklandım, yanına gitmeye karar verdim. Usulca yaklaştım yamacına, “Seninle yürümemde bir sakınca yok ya?” dedim. Kafa salladı, sakıncası yok, der gibi. Evine gidiyordu yine. Sabah sabah nereye gittin diye sorsam olmazdı herhalde. Soramadım, yürüdük öylece. O evine girdi, ben yoluma devam ettim, vardım okula. Karar verdim okul çıkışı konuşacaktım, tanışıp arkadaş olacaktım. Heyecanla çıkış zilini bekledim. Bekledim ya geçmedi bir türlü zaman.

Zil çalar çalmaz çıktım okuldan. Evlerine yaklaştığımda kapıdan çıkarken gördüm onu, döndü arkasını gidiyordu. Bağırardım ardından “Hey bakar mısın?” Döndü bana, gözleri kıpkırmızıydı. Ağlamıştı belli ki. Yaklaştım biraz daha. “Nasılsın?” diyerek başladım söze “Ben Faruk, sokağın diğer ucunda oturuyorum, beş aydır buradasın hiç tanışmadık. Sahi adın ne senin? “Asaf benim adım” “Memnun oldum Asaf”. O da memnun olmuş. Fırına gidiyormuş yine ekme almaya, birlikte yürüdük. Yürürken de sohbet ettik. Öğrendim kim olduğunu, okula neden gelmediğini, neden ilk başlarda hep üzgün olduğunu. Sonra sevinçlenip, kazırmış gözlerinin nedenini. Buraya taşındığından beri tanıyormuş herkesi. Tanışmaya çekinmiş. Okulda yetim dediklerini biliyormuş çünkü. Biz de dışlarız sanmış. Üzülüm anlattıklarına ama acımadım hiç. Anası hastaymış Asaf’ın, ondan okula gelemiyormuş. Babası da çalıştığından evde kardeşiyle anası onu beklermiş. Çok üzülyormuş anasına ondan dalgınmış hep. Sözleştik arkadaş olduk. Bazen ben yardım edecektim ona o da bana edecekti. İyi çocuktu Asaf.

Aradan zaman geçti, çok iyi dost olduk birbirimize. Bir gün yine fırına gittik ekmek almaya, sessizdi. “Nasılsın?” diye sorduğumda iyi dedi içli içli. Daha da sormadım bir şey. O evine gitti, ben evime. Sonraki üç gün hiç görmedim Asaf’ı. Üç günün sonunda kara haberi geldi dostumun. Anası Hatice teyze vefat etmiş. Annemle koştuk, gittik evlerine. Ufak Zeynep ağlıyor, Asaf gülüyordu. Neden diye sormadan Zeynep’e dedikleriyle hem çok üzülüm hem sevindim. Ne yapacağımı bilemedim. “Ağlama Zeynep’im, konuştum ben anamızla mutlu olacaktım orada.

Biliyordun çok ağrısı oluyordu burada. Hem sana anne ben olacağım. Hani saçlarını hep topluyorum ya istersen anam gibi örerim. Hiç bırakmam ben seni. Bir de babam ne dedi duydun. Cennete gitmiş anamız. Bizi orada bekliyormuş. Bak ben gitmesine hiç üzülmedim iyileşecek çünkü orada, sonrada da biz gideceğiz tamam mı güzelim? Şimdi sil gözyaşlarını bakayım. “Üzülme sen ağabeyim, kıyamam sana.”

Koca yürekli Asaf ne de güzel ikna etti Zeynep’i ama kucakını alıp bağrına bastıktan sonra kardeşini, gördüm gözünden düşen tek damla yaşı. Dayanamadım o yaşa, koştum sarıldım ikisine birden. Küçük omuzlarına, koca dünyanın yükü binmişti dostumun. Ertesi gün cenazesi oldu Hatice teyzenin. Annem üstlendi her şeyi. Yardım ettik, Asaf mutluydu ufak Zeynep de. Hatice teyze defnedildi toprağa. Zaman geldi geçti okulu bitirdik Asaf’la. Doktor oldu Hatice Teyze gibilerine el uzatıp şifa olabileme için. Ufak Zeynep de büyüdü genç kız oldu. Asaf’ın babası Rasim amca da emekli oldu.

Arada görürüm Asaf’ı gözleri dalar, yıllar önce mahalledeki küçük Asaf gibi. Sonra buruk bir tebessüm belirir yüzünde. O tebessüm edince ben hüzünlenirim, üzülürüm. Bilirim çünkü o tebessümün içinde ne yangınların alevlendiğini, ne gözyaşlarının içini yerle bir ettiğini.

SELAM VAR GÜMRAH BAKIŞLI DAĞLARDAN

Ramazan YILDIZ

Selam var gümrah bakışlı dağlardan
Esen yeli hoyratça anar giderim
Yollar devinim içinde zıplar ruhuma
Bir su misali azar azar akar giderim

Çöl susuz, kurak mı kurak yaz
Akmadan bir damla gözümde yaş
Düze hasretken bir de olurum yokuşa yoldaş
Hicran dolu seslere ince ince yanar giderim

Eski esvaplar ruhumda kambur
Ellerimde büyüyen uslu çocuk bahtına nazır
Bir haber ki yollanmadan siteme hazır
Yanık uçlu mektupları yazar yazar giderim

Sözlerimi çılgık zarafetinde çeşmi leylaya salsam
Sendeleleyen vücudumla hep firkat limanında kalsam
Rihtima hasret taka gıcirtısında hülyalara dalsam
Boğuştuğum dalgaları bir bir aşar giderim

Ölümü sırlarıma menfez yapıp soludukça baharı
Korkular yaman bir çelişki olur örümcek gözlerimde
Hançeremde sendeleleyen sarhoş hevesimle
Yüreğini kullara soranlara bakar bakar giderim

Çocuk ellerinde oyuncak rüyalarım var
Sihirli sesleri semada salıncak yapar ağlarım
Gaflet otağına sokuldukça azgın yaralarım
Azı çoğa, açığı toka katar katar giderim

Mağrur bakışlı gözler çaresiz
Bir nefesi katık yapar kehribar yanaklı kuşlara
Kan gölü meçhul duvar salındıkça seherde
Tüm menkulleri bu pazarda satar satar giderim

Bir güne uyandığım ki kavgalar kekre, dostluklar yalın
Kumaş vücuda dar gelir kesemez makas kalın mı kalın
İhanet çemberi sarmış akşamdan sabaha her yanım
Tuzu kanayan yarama basar basar giderim

Yol yorgun, yolcu yorgun daha ilk seferde
Acı ızdırıp bol kepçe ağyarım dilinde
Akşamdan bayat düşünceler büyüdükçe yürekte
Fiyakalı sözleri mana teknesine atar atar giderim

ARŞTA BİR KADINA NOTLAR

Salih ÖZTÜRK

1.

Ertesi sabahlarda biteviye uyanmış bulunacağım kendi zihnimde
 Çağa bakışım aksayan ayaklardan ibaret
 Leyla'yı, Belkıs'ı, Salome'yi ve Züleyha'yı düşüneceğim
 Ama evvela Züleyha'yı bu çağda yakalayacak değilim
 Bakacağım doğduğun zamanlara

2.

Ergen güzellemesi yazacak değilim sana, ne haddime
 Kırk yıllık şairler gibi tadında öleceğim
 İsmim acz tutmayacak bedenim gibi
 Necipleşmeyeceğim, asaflaşmayacağım, özelleşmeyeceğim

3.

Yüzüne savurgan betimlemeler yapacak değilim, ne haddime
 Aklımı heyelanlardan koruyacağım
 Sen ruhunu sattırarak gibi bakıyorsun insana
 Alemi düşüneceğim ve tanrıyı ve seni
 Düşüneceğim bezmi elesten önce ve sonra ne varsa
 Davud sana gelmiş, Musa sana, İsa sana
 Bir tütün yakıp, inanca düşeceğim
 Zebur sana gelmiş, Tevrat sana, İncil sana

4.

Kravatlı isyanlar asacak değilim sokaklarına, ne haddime
 Yani takım elbiseli, yani fiyakalı isyanlar
 Kollarımda parti pazubenti ve fütursuz kahkalarda olmayacak
 Kendi cinayet görüntülerimi kendi elimden devşireceğim
 Benden yana iz kalmayacak kainatında

5.

Boyunlarına bakacak değilim, ne haddime
 Dedim ya, kırk yıllık şairleşeceğim, öleceğim, aydınca düşünme
 Varlığına ontolojik ve kelami deliller sunacağım mesela
 Boyun büküşlerin
 Üzerindeki esvapların üzerine oturuşu
 Yerle gök el bağlamış gibi huzurunda
 Affi muntazam bir günah saplayacak arşa
 Sanki Yusuf görse hüsnünden utanacak

HASAN OĞLU ALİ DESTANI

*Furkan İNAN **

Yağız delikanlıydı Ali
Kanı sıcaktı
Teni esmer, yüreği ak Ali
Yüreği yiğit Ali

Gelibolu aç bir canavar gibi
Asker yutuyor.
Yıl 1915, Anafartalar
Karnı aç, yüreği tok bir nefer
Hasan oğlu ali, Van'dan
Yaşı daha on dokuz
Harp başlamadan önce
Bozkırım sarı sana çöplerine
Dolanırdı geceleyin Ali
Düş kurardı
Aydın, daha o zaman kan kokan ışığında
Yaz gecesi soğuyan o havada
Düş kurardı
Daha on dokuzunda bitmeyecek...

Yağız delikanlıydı Ali
Kanı sıcaktı
Şalvarının üstünde, kuşağında
Bir çaktı.
Dal oymaya bile kıyamazdı
Ve eline alıp her baktığında
Sanki bir hamlede
Köyünün o koca koca dağlarını
O ateşten sıcak
Buzdan soğuk dağlarını
Bir hamlede yırtacaktı.

Sonra göğsünde
 Yüreğinin tam üstünde
 Top sesleri gülleler
 Çıldırta, ızdıraplı sesler
 Ve yanı başında ölüm
 On dokuzluk bir ölüm
 Ağlardı Ali
 Ama temkinli ağlardı
 Biri görmesin diye
 Utanırdı
 Özlerdi Ali
 Anasını, yavuklusunu,
 O yüzü çıplak gülen dağlarını
 Burada dağlar örtüktü
 Ağaçlarla kaplıydı
 Korkardı Ali
 Çünkü ağaçlar diri diri ölüm kokardı
 Anafartalar'daydı Ali
 Siper arkadaşlarıyla
 Yüreği ile anlaşmıştı
 Lisanlar aynı değildi
 Kimi Arap'tı, kimi Türk
 O ise Kürt
 Çocuklarını özleyenler vardı orada
 Anasını özleyenler
 Yavuklusuna sarılamadan gelenler
 Vatanın her köşesinden
 Elmacık kemikleri çıkık
 Karınları aç
 Silah tutmayı yeni öğrenmiş
 Bir haftada nefer olmuş
 Yüreklere dolu
 Gözleri yorgun
 Namuslu vatan bekçileri

 İnaniyordu nefer
 Seviyordu nefer

BİR YALNIZLIĞIN HİKÂYESİ

GÜLÜZAR KILINÇ

Katran gibi ağır bulutlar çökmüş evimin damına. Sol pencereimin kenarında bir küçük taş yarası, diğer pencereimin perdeleri düşünmekten içemediğim sigaramın dumanından sararmış. Perdenin yukarısına, tutsun diye taktığım, katlayabildiğim kadar katlayıp küçülttüğüm gazete parçası düşmüş, perdenin yarısı yere sarkmakta. Bu yıkık, virane evde süngeri çürümüş koltuğumun ucunda oturuyorum şu an. Otururken bakıyorum da kendime, kalbim zifiri karanlıkta kalmış, yüreğim su katılmamış çay gibi. Sanki kalbimi, parmakları siyah, içi nasır tutmuş bir el sıkıyor gevşetmeden. Lambada ışık, içimde bir can susmakta. Ve içimdeki o harp bitmiyor tan ağarsa da.

Güneşin doğmasıyla beliriyor köşedeki ayna. Üstünde nokta nokta lekeler. Ne zaman baksam, gözüm aynaya dalsa lekeler beni bin parçaya böler. Bölünmüşlüğüme toplamaya eğilirim aklıma kalbim düşer. Gökyüzüne çevirtir gözlerimi, sonra dudaklarım hareketlenir. Bir şarkı mırıldanmak ister. Kalbim aklıma değdikçe bulutlar benimle dans eder. Çillerim hoşuma gitmeye başlar. Bir cesarettir içimde var olan bir ümit, bir lisan. Perdeler beyazlar birden, o ağır bulutlar gidiverir gökyüzünden. Bir elim yalnızlığımı cebime koyar, diğer elimden kalabalıklar beni aydınlık, güzel evlere çeker. Böyle karışırım hayat kelimesine, zaman zaman ayırışmak istesem de. Sonunda ama değmeden tenime aydınlık, bulurum evimin تنها yollarını. Cebimden yalnızlığımı çıkarır, açarım kapımı. Soğuk, boyası dökük duvarlarda gölgeme bakınır, masama otururum. Geceye yıldızlara bir şeyler yazmaya çalışır, hala kalbimi sıkmakta olan ele muhtaçlığımı anlarım.

Sanırım, dayanağım yalnızlık benim.

GECENİN ŞİİR TUTKUSU

Enes Ali ALTINTAŞ

Tutkulu şiiirler yazmak için kendini paralayan adamlar, geceleri daha fazla yıldız düşünmek için uyumazlar.

Küçük bir çocuğun oyuncak hevesindeki eda ile dolu mağrur gözleriyle, saatin o irrite eden sesinden uzakta ay manzarası izlerler.

Söz söylemekten yorgun dilleri, gün içinde hayatlarına karışan ezgileri hayal edip şarkılar söyler bu ıssız gecelerde.

Bir süre sonra içinde bulunduğu durumu kavramakta güçlük çekip, boşluğa bırakırlar binbir hevesle topladıkları bir avuç kelimeyi.

Süzüle süzüle aşağı düşen o kelimeler, kanatlanıp uçuverirler gökyüzünün dipsiz gecelerinde.

Gediğine koyamadıkları her taş onların şiiirlerinde birer mısra olur.

Açıklamaya çalıştıkları şey aslında anlayamadıklarıdır. Çünkü bazen onların gözündeki bir yığın anlamsızlık, şiiirlerindeki en anlamlı dizeyi tamamlar.

Tutkulu şiiirler yazmak için kendini paralayan adamlar; işte onlar bu gezegene tutunmaya çalışan yalnızlardır.

Ucundan ya da kıyısından, en derinlerden yahut en göklerden; kulaklarına çalınan en ufak sesi, saçlarına çarpan o hafif rüzgarı, gözlerini kamaştıran ay ışığını severler.

Alev alev yanan avuç içlerini kurşun kalemle soğutur, sızısını yutkunarak saklarlar.

Gizli tutmaları gerektiği için değil, bilhassa gerçekten hissedip tutkuyu yakalayabilmek ve insanların kıymet bilmez gözlerinden sakınmak için tutarlar ellerinde.

Bu kasvetli şişko dünyanın eteklerinde, benliklerini kasıp kavuran hüznün ve de şefkatin arasında debelenip dururlar.

Yeryüzündeki trafikte hayatta kalmaya çabalayan insanların, gökyüzüne olan hasretlerini bildikleri için daha tutkulu sarılırlar geceye.

Tamahkâr gönülleri olmadıkları gibi damdan düşen sevdaları da yoktur bu yüzden.

Bunca içinden çıkılmaz şey varken, aşk; onların nezdinde bir sonraki kelime için saatlerce bekledikleri yağmurlu düş kapılarıdır.

O kapı her aralandığında, tutkulu bir kelime daha kıvılcımlanır, sizde zannedersiniz ki yıldız kaymış gökyüzünde. Sonra ne olur bilir misiniz?

Domino taşı gibi özenle dizdikleri kelimelere bir kuş sesi çarpar ve güneşin ilk ışıklarında ahenkli bir tango başlar.

Tutkulu şiiirler yazmak için kendini paralayan adamlar, aydınlanan gökyüzü ile birlikte ruhlarını siyahtan maviye, yorgun gözlerini ise deniz rüyasına açarlar.

OLMAZSA SEVGİMİZ

*Dilara BOZDEMİR **

Sevgi...Kiminin olmazsa olmazı, kiminin olursa olmazı. Benim lügatimde efsunlu bir kargaşadır sevgi. Sonsuz düzensiz ve bir o kadar da inkâr edilse bile hepimizin hayatının bir parçası. Aslına bakarsanız kelimelerle açıklanamaz ve boş kalmalıdır sözlüklerde iki nokta sonrası. İnsan kendisini doldurmalı sevginin karşısını, sevdiğini açık açık söyledikleriyle, sesini duyurmadığında, duyurup ulaşamadığında ya da duvarlarını kıramadığında ise içten içe yaşadıklarıyla. Sevginin karşını doldurabildiyssek ne mutlu bize.

Sevgi bir başkaldırıdır tüm olumsuzluklara. Sevgi varsa şayet gönlünde pervasız bir kahramanıdır artık sevilene. Ne dağlar durabilir karşında ne yollar. Çiçeğin solmasın diye uğraşır, sana tercüman şiir anlamını yitirmesin diye kendini kandırır, canan yüzünü asmasın diye onun yüzüne hande olursun. Bazen sen de hissetmez misin kalbinin bir lav gibi bedeninden aktığını? Biliyorum kimi zaman yakıyor canını, karşı konulmaz arzuların tanrısı. Canını yaksa da seversin. Çünkü sevmelisin. Bir çiçeği sevmelisin, bir şiire sevdalanmalı ve bir canana ram olmalısındır.

Kimisi duvarlar örmüştür kalbinin önüne. Fark edemisin bu taraftan baktığında, bir kalbi olduğunu, hissedebildiğini. Bu duvarı yıkmak istersin veya aşmak, fakat başaramazsın. Böyle zamanlarda sevgi doğru kullanılmayı bekler. Onu ya yıkmak için bir balyoz olarak kullanırsın ya da efsununu görür ve o kalbe ulaşmak için aşman gereken duvarlardaki gizli kapıları tek tek açan bir anahtar. Onu doğru kullandığımız anlar, bize karşı doğru kullanılan anlar yaşantımızın bercestesidir.

Sevgi ile iktifa etmek yalnız şairlerin işi değildir. Çünkü her insan sevendir. İnsan sevendir, sevilendir ve bazen de sevilmediğini sanarak gözlerini açıp etrafına bakmaya meylettir. Sonsuz bir karamsarlık içinde sevgisine kör olduklarını üzendir. İnsan kızmamalıdır solan çiçeğine, artık ona tercümen olmayan şiire ve giden canana. Aslında kör olduklarına gözlerini açarak sevginin gücüne inanmaya kaldığı yerden devam etmelidir. Yeni çiçek yetiştirmeli, yeni bir şiir bulmalıdır kendine ve bazen mantığının değil de kalbinin sesini dinlemelidir. Dinlemelidir ki ileride karanlık kovulabilsin düşüncelerden.

Ne diyor Bahattin Karakoç:

Sevgi olamasa,

Üşürdüm kuyularda ey dost,

Sevgidir çoğaltan soyumuzu,

Sevgiliyi andıkça

EĞİTİM-MİŞ

M. Mustafa ERDAL

İlhamını öz değerlerimizden alan, sağlam bir felsefeye sahip, kendimize has bir eğitim sistemi inşa etmemiz geleceğimiz adına kaçınamayacağımız bir sorumluluktur. Bunu fark ederek gereğini yapmadığımız sürece iyi niyetlerle atılacak kimi adımlar da sağlıklı sonuçlar doğurmayacaktır. Öyle ki bir müddet sonra güven duygusu zedeleneyeceğinden her işimiz "mış gibi" olacak veya o şekilde anlaşılacaktır. Oysa eğitimde hiçbir işimizin sahiçilikten uzak olmaması icap eder.

Anne babaların ellerinden tutarak eğitim camiasına teslim ettiği çocuklara karakterlerini güçlendirip şekillendirebilecek bir eğitim ortamı hazırlanmalıdır. Bu eğitim ortamında çocuklara yeteneklerini geliştirebilecekleri imkânlar sağlanmalı, kendilerine güvenerek düşüncelerini ifade edebilme fırsatı verilmelidir. Onların, eğitim sisteminin çarkları arasında cesaretlerini yitirerek ezilip yok olmalarına hiçbir biçimde göz yumulmamalıdır.

Başkalarının çizdiği ve aslında onlara ait olan rotayla kendi sahilimize ulaşamayacağının artık farkına varılmalıdır. Sürekli bir yerlerden görülüp orada belki başarılı da olmuş eğitim sistemlerini ufak tefek değişikliklerle bize uyarılama çabaları hep fiyaskoyla sonuçlanmış, ancak bu yol ne hikmetse bir türlü terk edilmemiştir. Eğitimde aslı, esası olmayan işler yapmak kadar yıpratıcı ve yorucu bir şey yoktur. Öğretim programı, müfredat, yönetmelik hazırlıyor; okullarda düzenlediğimiz resim, şiir ve kompozisyon yarışmalarıyla sanata ve bilime ne kadar önem verdiğimizi göstermeye çalışıyor, ne yapıyorsak hep "mış gibi" yapıyoruz!

Farklı adlar altında sürekli aynı şeylerin konuşulduğu fakat eğitimin niteliğine katkısı olmayan birtakım toplantılar yapıyoruz. Sahicilikten uzak olan bu gibi uğraşlar öğretmenler tarafından vakit kaybı olarak değerlendiriliyor. Bazı toplantılarda da çok sayıda gereksiz gündem maddesinin varlığı nedeniyle ciddi ciddi görüşülerek yapıcı, sonuç odaklı kararların alınması gereken konular vakit darlığı gerekçesiyle çoğu zaman geçiştirilmek durumunda kalabiliyor. Toplantılarda görüşülen konular neticesinde alınan kimi kararların toplantı odasından dışarı çıkamayarak dosyada kalması nedeniyle bir zaman sonra bütün gayret toplantının bir an evvel bitmesi hususunda sergilenebiliyor!

Evrak üzerinden her şeyin yolunda görüldüğü okullarımıza gerçek manada eğitim penceresinden bakıldığı takdirde işlerin pek de yolunda gitmediği sağlıklı gözlerle sahip herkes tarafından rahatlıkla görülebilecektir. Eğitim anlayışımızın evrak hazırlatmayı önlemesi, önemli olanın evrak olduğu izleniminin verilmesi eğitimimizi iyi noktalara götürmeyecektir. Öğretmenlerin ders dışındaki vakitlerini evrak hazırlatma, formaliteleri yerine getirme ile ne kadar fazla işgal edersek, onları lüzumsuz işlerle ne kadar oyalarsak o kadar başarılı oluruz yaklaşımının kimseye bir şey kazandırmadığının bir gün farkına varacak mıyız? Öğretmenlerden, idareciden lüzumlu lüzumsuz demeden sürekli dosya, evrak hazırlamasını istemek onları "mış gibi" davranmaya sevk ediyor. Bu da zamanla yapılan işe duyulan inancı yok ediyor, böyle olunca konunun özünü bir tarafa atıp teferruatta boğuluyoruz. Oysa evrak yükünü hafifleterek toplantı sayısını ve çeşitliliğini asgariye indirdiğimizde idareci ve öğretmenlerimizin gereği gibi dinlenmeleri, kendilerini geliştirmeleri ve eğitim adına verimliliklerini arttırabilmeleri için birtakım faaliyetlere zamanları olacak, bu da başarıyı beraberinde getirecektir.

Öğretmen ve idareciler için geçerli olan durum öğrenciler için de aynıyla geçerlidir. Kendisi evraktan, formaliteden bunalan her öğretmen kendi dersinin en önemli, en vazgeçilmez ders olduğu düşüncesiyle bu sefer öğrencilerine ödev verirken onları ağır bir yükün altına sokabiliyor. Nasıl ki idareci hazırlattığı evrak oranında kendini başarılı kabul ediyorsa öğretmen de verdiği ödevlerin yoğunluğu ve ağırlığı ölçüsünde kendini başarılı olarak değerlendirebiliyor. Hâlbuki haftanın beş günü sekiz on saat ders gören, hafta sonları çeşitli kurslara devam eden öğrencinin o ödevleri gereği gibi yapmaya kalkıştığında günün yirmi dört saat olması nedeniyle dinlenmeye vakti kalmayacaktır. Bu sebeple öğretmen makûl ödevlendirmede bulunmalı ki çocuklar o ödevi hazırlamak kaygısıyla farklı derslerin ders saatlerine sarkmasın, bir dersin ödevini yapmak için başka bir dersin işleyişini aksatıp o derse zarar vermesin. Böyle olmayınca öğrenci kandırmaca yoluna sapıp bir yerlerden işi kotarmaya çalışıyor. Bir dersin ödevini başka bir derste yapmaya çalışarak dersi derste öğrenme fırsatını kaçırabiliyor. Öğrenciye ödev verilirken o ödevin hazırlanmasının işlenen konunun daha iyi anlaşılabilmesi için mutlaka gerekli olduğunun düşünüldüğü durumlarda bu yola başvurulmalıdır. Verilen ödevlerin önem derecesi, öğrenci düzeyi ve süre açısından hazırlanabilir olup olmadığı çok iyi değerlendirilmeli ve ona göre hareket edilmelidir. Aksi takdirde sağlıklı sonuç almak mümkün olmayacağından hakikat güneşinin önüne buluttan perdeler gererek buz üzerinde pürtelaş oyun oynuyor oluruz!